

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีทั้งหมด 48 โรงเรียน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี จำนวน 155 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 203 คน จากประชากร 288 คน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 48 โรงเรียน และสัมภาษณ์เพิ่มเติมจำนวน 6 คน ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และขอเสนอข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม คือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่ม คือ ค่าเอฟ (F-test) และค่าเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ตลอดจนการจัดลำดับความถี่นำเสนอในรูปแบบของความเรียง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
3. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
4. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
5. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

6. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

7. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

8. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

9. ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมมนาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อย มีรายละเอียดสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	48	48	100
ครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี	155	155	100
รวม	203	203	100

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 203 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 48 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารีจำนวน 155 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 203 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	37	77.1
1.2 หญิง	11	22.9
รวม	48	100
2.อายุ		
2.1 31-50 ปี	26	54.2
2.2 51 ปีขึ้นไป	22	45.8
รวม	48	100
3.ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	21	43.8
3.2 ปริญญาโท	26	54.2
3.3 ปริญญาเอก	1	2.1
รวม	48	100
4.ประสบการณ์		
4.1 เป็นผู้บริหารต่ำกว่า 11 ปี	9	18.8
4.2 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	39	81.2
รวม	48	100
5.ขนาดโรงเรียน		
5.1 ขนาดเล็ก	16	33.3
5.2 ขนาดกลาง	20	41.7
5.3 ขนาดใหญ่	12	25.0
รวม	48	100

จากตารางที่ 11 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เกือบสองในสามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.1 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 22.9 ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.2 และอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.8 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 54.2 , 43.8 และ 2.1 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปจะมากกว่าประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 81.2 และ 18.8 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางจะมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 41.7 , 33.3 , และ 25.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	47	30.3
1.2 หญิง	108	69.7
รวม	155	100
2.อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 31 ปี	53	34.2
2.2 31-50 ปี	98	63.2
2.3 51 ปีขึ้นไป	4	2.6
รวม	155	100
3.ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	155	100
รวม	155	155
4.ประสบการณ์		
4.1 เป็นครูผู้สอนต่ำกว่า 11 ปี	126	81.3
4.2 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	29	18.7
รวม	155	100
5.ขนาดโรงเรียน		
5.1 ขนาดเล็ก	50	32.3
5.2 ขนาดกลาง	65	41.9
5.3 ขนาดใหญ่	40	25.8
รวม	155	100

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนลูกเสือและเนตรนารี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบสองในสามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.7 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี , ต่ำกว่า 31 ปี และ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.2 , 34.2 และ 2.6 ตามลำดับ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอนต่ำกว่า 11 ปี จะมากกว่าประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 81.3 และ 18.7 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางจะมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 41.9 , 32.3 , และ 25.8 ตามลำดับ

2. ข้อมูลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏดังตารางที่ 13 และ 14 ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ทั้ง 3 ด้าน

รายการ	ระดับสภาพการปฏิบัติจริง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.38	.87	น้อย
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.05	.89	ปานกลาง
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.41	.85	น้อย
รวม	2.61	.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = .87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = .89) รองลงมา คือ ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = .85) และด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = .87)

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ทั้ง 3 ด้าน

รายการ	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.90	.96	ปานกลาง
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.46	1.00	ปานกลาง
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.73	.94	ปานกลาง
รวม	3.03	.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = .97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.00) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = .96) และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = .94)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.นักเรียนชายแต่งเครื่องแบบลูกเสือโดยการสวม กางเกงขายาวเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป	2.60	1.17	ปานกลาง	3.02	1.16	ปานกลาง
2.นักเรียนชายสวมหมวกตามเครื่องแบบชุดพิธีการของลูกเสือทั่วไป โดยใช้หมวกแยกตามประเภทของลูกเสือ	2.32	1.09	น้อย	2.93	.98	ปานกลาง
3.นักเรียนชายประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดที่ผ้าผูกคอ หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	2.58	1.09	ปานกลาง	2.97	1.09	ปานกลาง
4.นักเรียนหญิงประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดติดที่ผ้าคลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทน	2.65	1.20	ปานกลาง	3.01	1.09	ปานกลาง
5.ลูกเสือสำรอง ใส่หมวกทรงกลม ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สวมกางเกงขายาวจนถึงตาตุ่ม แบบและสีตามที่	2.39	1.01	น้อย	2.99	1.10	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด 6.เนตรนารีสำรอง ใส่ผ้าคลุมศีรษะสี เหลืองแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อ แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ ใส่กระโปรง ยาวจนถึงตาตุ่ม แบบ และสีตามที่ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนกำหนด	2.41	1.13	น้อย	3.01	1.10	ปาน กลาง
7.ลูกเสือสามัญ ใส่หมวกปีกกว้างสีกากี พับปีกข้างขวาขึ้น ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสี กากี มีอินทรีรูปเดียวที่เสื้อ ใส่ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี กากีขายาวจนถึงตาตุ่ม	2.39	1.05	น้อย	2.87	1.10	ปาน กลาง
8.เนตรนารีสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสีเขียว แทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียว แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีรูป เดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	2.45	1.08	น้อย	2.97	1.09	ปาน กลาง
9.ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใส่หมวกทรงอ่อน สีเลือดหมู ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทรีรูปเลือดหมูปลายอินทรีรูป อักษร ล.ญ. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูป สามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่า ด้วยเครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสีกากี ขายาวจนถึงตาตุ่ม	2.30	1.14	น้อย	2.87	1.18	ปาน กลาง
10.เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใส่ผ้าคลุม ศีรษะสีเลือดหมูแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรีรูปเลือดหมูปลายอินทรีรูป อักษร น.น. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึง ตาตุ่ม หรือชุดแขนยาว	2.37	1.13	น้อย	2.81	1.56	ปาน กลาง
11.ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสี เขียว ใส่เสื้อคอพับแขนสั้นสีกากี มีอินทรีรูปเขียว ปลายอินทรีรูปอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยม หน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วย เครื่องแบบลูกเสือ สวมกางเกงสีกากีขา ยาวจนถึงตาตุ่ม	2.19	1.08	น้อย	2.70	1.14	ปาน กลาง
12.เนตรนารีวิสามัญ ใส่ผ้าคลุมศีรษะสี กรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสี						

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
เขี้ยวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเขี้ยวปลายอินทรรณูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแขกยาว	2.18	1.02	น้อย	2.75	1.13	ปานกลาง
13.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชาย หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขี้ยว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ ผ่าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	2.27	1.01	น้อย	2.80	1.15	ปานกลาง
14.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองหญิง หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขี้ยว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาวไม่มีจีบ ผ่าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.33	.95	น้อย	2.94	1.08	ปานกลาง
15.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญชาย หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขี้ยว เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ ผ่าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบ กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	2.43	1.01	น้อย	2.93	1.04	ปานกลาง
16.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญหญิง หมวกปีกกว้างสีกากี หรือหมวกทรงอ่อนสีเขี้ยว ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรรณูสีเดียวกับเสื้อ กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแขกยาว ไม่มีจีบ ผ่าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.41	.99	น้อย	2.94	1.08	ปานกลาง
17.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชาย หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ผ่าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวง	2.40	1.05	น้อย	2.89	1.12	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีกากี แต่อินทรธนูสีเลือดหมู กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม						
18.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หญิง หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเลือดหมู กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแซกยาวกระโปรงสีกากียาวถึงตาตุ่มไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.36	.99	น้อย	2.87	1.07	ปานกลาง
19.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญชาย หมวกทรงอ่อนสีเขียว ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ มีขลิบสีขาบ เสื้อคอพับสีกากี มีอินทรธนูสีเขียว กางเกงขายาวสีกากีถึงตาตุ่ม	2.29	.95	น้อย	2.77	1.11	ปานกลาง
20.ผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญหญิง หมวกทรงอ่อนสี ใส่ทับผ้าคลุมศีรษะสีกากี เสื้อคอพับสีกากี แขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเขียว กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่มหรือชุดแซกยาว ไม่มีจีบ ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ และมีขลิบสีขาบโดยสวมทับผ้าคลุมศีรษะ	2.22	.97	น้อย	2.77	1.11	ปานกลาง
รวม	2.38	1.06	น้อย	2.90	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนหญิงระดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบที่ผ้าคลุมศีรษะตามประเภท เหมือนเนตรนารีทั่วไป เครื่องหมายประจำจังหวัดติดที่ผ้าคลุมศีรษะตรงสามเหลี่ยมด้านหลัง หากมีรูปเป็นเครื่องหมายทางศาสนาให้ใช้ชื่อของจังหวัดแทนมีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.65$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ เนตรนารีวิสามัญใส่ผ้าคลุมศีรษะสีกรมท่าแทนหมวกและผ้าผูกคอ ใส่เสื้อสีเขียวแขนยาวมีกระดุมติดที่ข้อมือ มีอินทรธนูสีเขียวปลายอินทรธนูมีอักษร ล.ว. สีเหลือง กระโปรงยาวจนถึงตาตุ่ม หรือชุดแซกยาว

($\bar{x} = 2.18$, S.D. = 1.02) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชายแต่งรูปแบบลูกเสือโดยการสวมกางเกงขายาว เครื่องแบบตามเหล่าและประเภทเหมือนลูกเสือทั่วไป มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = 1.16) และน้อยที่สุด คือ ลูกเสือวิสามัญ ใส่หมวกทรงอ่อนสีเขียว ใส่เสื้อคอพับ แขนสั้นสี kaki มีอินทรีสีเขียว ปลายอินทรีนูนมีอักษร ล.ว. สีเหลือง ใส่ผ้าผูกคอรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สีตามกฎกระทรวงว่าด้วยรูปแบบลูกเสือ สวมกางเกงสี kaki ขายาวจนถึงตาตุ่ม ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 1.14)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.เปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีบูรณาการอิสลามในช่วงพิธีเปิด	2.97	1.06	ปานกลาง	3.37	1.12	ปานกลาง
2.มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ	2.84	1.09	ปานกลาง	3.34	1.11	ปานกลาง
3.มีการกล่าวคำขออวดต่อพระผู้เป็นเจ้าของโดยการถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขออวด โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขออวดหน้าหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	3.08	1.10	ปานกลาง	3.49	1.11	ปานกลาง
4.มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ <small>ﷻ</small> พระผู้เป็นเจ้าของโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم (อ่านว่า สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลลาฮฺ อัลลอฮฺ อักบร) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ <small>ﷻ</small>	3.46	1.03	ปานกลาง	3.85	1.12	มาก
5.มีการตรวจสอบสภาพ และรายงานผลการตรวจก่อนการดำเนินกิจกรรม	3.00	.98	ปานกลาง	3.50	1.17	มาก
6.มีการเล่นเกมที่แยกหญิงชายหรือการขับร้อง อนุาซีดที่เป็นประโยชน์และมีสาระที่ไม่ขัดต่อหลักการอิสลามก่อนเริ่มเรียนตามหลักสูตร	3.20	.99	ปานกลาง	3.62	1.14	มาก
7.จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ที่กำหนดซึ่งมีเนื้อหาบูรณาการกับอิสลามโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบระบบฐานหรือวิธีการต่าง ๆ	3.05	1.06	ปานกลาง	3.40	1.22	ปานกลาง
8.มีการสรุปเนื้อหากิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.94	1.03	ปานกลาง	3.28	1.12	ปานกลาง
9.มีการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งปฏิบัติหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจบสิ้นลง จากบทเรียนอัลกุรอาน บทเรียนจากอัลหะดีษที่ท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ <small>ﷺ</small>	3.21	.98	ปานกลาง	3.61	1.11	มาก

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ใช้สอนบรรดาเศาะหาบะฮฺ <small>رضي الله عنه</small> ตลอดจน บทเรียนต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์อิสลาม						
10.มีการนัดหมายในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ในครั้งต่อไป	3.00	1.01	ปาน กลาง	3.38	1.15	ปาน กลาง
11.มีการตรวจเครื่องแบบเพื่อความ เรียบร้อยก่อนกลับบ้าน พร้อมกับรายงาน ผลการตรวจ	2.90	.98	ปาน กลาง	3.32	1.13	ปาน กลาง
12.มีการชักธงชาติลง ปิดกอง	2.91	1.12	ปาน กลาง	3.32	1.09	ปาน กลาง
รวม	3.05	1.04	ปาน กลาง	3.46	1.13	ปาน กลาง

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.03) และน้อยที่สุด คือ มีการชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ ($\bar{x} = 2.84$, S.D. = 1.09) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปัตตานี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮฺ อัลฮัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺอักบร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้อะกิบะฮ์ เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮ์ตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 1.12) และน้อยที่สุด คือ มีการสรุปเนื้อหากิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.12)

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ปรากฏผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.พิธีการถวายราชสดุดี รัชกาลที่ 6 เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ลูกเสือมุสลิมยืนอยู่ในบริเวณงานพิธี ด้านหลัง ยืนหรือนั่งลงในท่าที่เหมาะสม และสงบนิ่ง	2.00	1.02	น้อย	2.17	1.16	น้อย
2.การวางพวงมาลา ถวายความเคารพรูปปั้นหรือภาพบุคคลสำคัญ เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในกรณีเป็นรูปปั้น เมื่อประธานนำพวงมาลาไปตั้งหน้ารูปปั้น ลูกเสือทุกคนยืนตรงอยู่ในแถว เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือมุสลิมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ หากเป็นพระฉายาลักษณ์หรือภาพ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งกระทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือทุกคนรวมทั้งลูกเสือมุสลิมกระทำวันทยหัตถ์	1.81	1.01	น้อย	2.04	1.19	น้อย
3.การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้น เมื่อประธานจูดรูปเทียนและกราบ ลูกเสือมุสลิมนั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุมด้านหลัง	1.69	1.00	น้อย	1.90	1.51	น้อย
4.การสวดมนต์ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกับต่างศาสนิก ลูกเสือศาสนาอื่นยืนสงบนิ่ง เมื่อลูกเสือพุทธสวดมนต์เสร็จ ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือนายหมู่ลูกเสือศาสนาอื่นนำกล่าวตามพิธีการของแต่ละศาสนา ขณะที่ลูกเสือศาสนาหนึ่งกำลังกล่าวตามพิธีการทางศาสนาของตน ให้ลูกเสือศาสนาอื่นสงบนิ่ง	1.82	1.02	น้อย	2.00	1.16	น้อย
5.การชุมนุมรอบกองไฟ (Camp fire) สำหรับมุสลิมให้ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการหรือการแสดงกิจกรรมในภาคกลางคืนแทน โดยที่ไม่มีกองไฟและพิธีการ	2.11	1.09	น้อย	2.38	1.23	น้อย

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีชุมนุมรอบกองไฟ เช่น การแห่ขบวนมาลัย						
6.การชักธงชาติ และร้องเพลงชาติ เป็นกิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติก่อนที่จะเริ่มพิธีการต่าง ๆ ในทุกเช้าหรือเมื่อเริ่มกิจกรรมระหว่างอยู่ค่ายพักแรม	2.39	1.16	น้อย	2.63	1.23	ปานกลาง
7.การขอคู่มือต่อพระผู้เป็นเจ้าของทุกคนอยู่ในท่าตรง ถอดหมวก เตรียมตัวยกมือขอคู่มือ โดยใช้ข้างมือทั้งสองที่ยกขอคู่มือหมวกให้หันท้องหมวกไปทางซ้ายมือ	2.76	1.28	ปานกลาง	3.02	1.30	ปานกลาง
8.การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้เป็นเจ้า โดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله أكبر (อ่านว่า <i>สุบหานัลลอฮฺ อัลหัมดุลิลละฮฺ อัลลอฮฺ อักบรฺ</i>) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮฺตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ﷻ	3.17	1.18	ปานกลาง	3.50	1.20	มาก
9.การถอดเข็มเข้าค้ำย ภายในซุ้มเขียนป้ายคำขวัญติดไว้เป็นระยะ ๆ ประมาณ 4 คำขวัญ เช่น “จงเตรียมพร้อม” “ระเบียบวินัย” “ตรงต่อเวลา” “อดทน” “สามัคคี” “ไม่บ่น” หรืออาจจะเป็นความหมายข้อคิดจากอายะฮ์อัลกุรอานหรืออัลหะดีษที่พูดถึง ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความอดทน และความสามัคคีในการทำงานเป็นระบบญามาอะฮ์	2.67	1.13	ปานกลาง	3.04	1.25	ปานกลาง
10.พิธีการเปิด-ปิดการฝึกอบรม กิจกรรมที่แสดงถึงการเริ่มต้นของการฝึกอบรมหรือสิ้นสุดการฝึกอบรม รวมทั้งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ	2.73	1.15	ปานกลาง	3.00	1.19	ปานกลาง
11.พิธีสวนสนาม เป็นการฝึกระเบียบแถวอย่างหนึ่งโดยการเดินในแถวของลูกเสือที่มีระเบียบเป็นหมู่ กอง เพื่อฝึกระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง สง่างาม ความพร้อมเพรียงการเป็นผู้นำ การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง	2.57	1.09	ปานกลาง	2.91	1.25	ปานกลาง
12.การประชุมนายหมู่ลูกเสือ ในห้องประชุมมีธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์	2.32	1.01	น้อย	2.72	1.08	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน						
13.การเข้าห้องประชุม เลขานุการเป็นผู้เข้าก่อนแล้วจึงเชิญนายหมู่ต่าง ๆ เข้าห้องประชุมจนถึงประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะเข้านั้น จะต้องแสดงความเคารพต่อธงชาติ และ พระบรมฉายาลักษณ์ ของพระมหากษัตริย์ โดยทำวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปนั่งยังที่ของตน	2.32	.97	น้อย	2.74	1.14	ปานกลาง
14.การเปิดประชุม โดยที่ประธานลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุมยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือ พร้อมกับกล่าวเปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบทุกคนยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสเหมือนกับตอนกล่าวคำปฏิญาณและกล่าวคำพูดตามที่กำหนดเสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป โดยประธานในที่ประชุมเริ่มการประชุมด้วยการให้ทุกคนอ่านบิสมิลละห์และสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์อย่างพร้อมเพียงกัน	2.39	1.08	น้อย	2.75	1.21	ปานกลาง
15.การปิดประชุม ก่อนที่ประธานจะลุกขึ้นยืนให้ประธานบอกกับผู้เข้าประชุมทุกคนให้ร่วมกันอ่านสุเราะฮ์อัลอิศร และดูอาปิดการประชุม หลังจากนั้นให้ประธานลุกขึ้นยืน หันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยื่นมือขวาออกไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 45 องศา แสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่าปิดการประชุม เมื่อประธานกล่าวจบให้นายหมู่ทุกคนลุกขึ้นยืนทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน (ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ)	2.51	1.17	ปานกลาง	2.92	1.27	ปานกลาง
16.พิธีการลูกเสือสำรอง (แกรนด์ฮาวล์) คือ การทำความเคารพเป็นหมู่ โดยการเปล่งเสียงและประกอบด้วยท่าทางเป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรองพร้อมกันทั้งกองต่อหน้าผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ จากคำพูดในตอนหนึ่งที่ว่า “อา-เค-ลา-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด”	2.45	1.03	น้อย	2.94	1.16	ปานกลาง

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง			ความคาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
สำหรับมุสลิมให้เปลี่ยนมาเป็นคำว่า “ยา-อัลลอฮฺ,เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่สุด”						
17.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง (Pack Meeting) มีการทำแกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น ดุอา สงบนิ่ง ตรวจ แยก	2.57	1.03	ปาน กลาง	2.98	1.18	ปาน กลาง
18.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง มีการนัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธง ลง เลิก	2.44	1.05	น้อย	2.91	1.14	ปาน กลาง
19.พิธีการเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือ เข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือ นัดหมาย ตัวแทนหมู่บริการชักธงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำร้องเพลงชาติ ทุกคน ร่วมร้องเพลงชาติ ลูกเสือหมู่บริการนำดุอา ทุกคนร่วมกล่าวดุอา หลังจากนั้นทุกคน สงบนิ่งเป็นเวลาประมาณ 1 นาที รองผู้ กำกับกองหรือนายหมู่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยและ ความพร้อม ของลูกเสือ แต่ละหมู่ แล้วรายงานผลผู้กำกับกองลูกเสือ ผู้กำกับ ลูกเสือส่งแยกย้ายเพื่อไปเข้าสู่กิจกรรม ต่อไป	2.62	1.08	ปาน กลาง	3.02	1.21	ปาน กลาง
20.พิธีการปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณเรียกแถว ลูกเสือ เข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือ นัดหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในครั้งต่อไป รองผู้กำกับกองหรือนายหมู่ที่ ได้รับมอบหมายตรวจความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของเครื่องแบบลูกเสือ และ รายงานผลต่อผู้กำกับ กองลูกเสือ ชักธงชาติลงโดยลูกเสือหมู่บริการ 2 คน ผู้กำกับลูกเสือส่งเลิก	2.77	1.09	ปาน กลาง	3.15	1.12	ปาน กลาง
รวม	2.41	1.08	น้อย	2.73	1.21	ปาน กลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮ อัลฮัมดุลิลละฮ อัลลอฮุอักบัร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ ﷻ มีสภาพการปฏิบัติจริงมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 1.18) และน้อยที่สุด คือ การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่ หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจูดรูปเทียน และกราบ ลูกเสือมุสลิม นั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุม ด้านหลัง ($\bar{x} = 1.69$, S.D. = 1.00) ส่วนความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารีในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 1.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสงบนิ่ง เพื่อระลึกถึงอัลลอฮ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าโดยกล่าวในใจว่า سبحان الله الحمد لله (อ่านว่า *สุบหานัลลอฮ อัลฮัมดุลิลละฮ อัลลอฮุอักบัร*) ตั้งใจมั่นที่จะกระทำความดีและเรียนรู้บทเรียน เพราะทุกการกระทำนั้นคืออามานะฮตามคำสั่งใช้ของอัลลอฮ ﷻ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.20) และน้อยที่สุด คือ การจูดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เมื่อเข้าร่วมงานที่ หน่วยงานภาครัฐจัด ในขณะที่ประธานเข้ามาในที่ประชุม ลูกเสือทุกคนยืนขึ้นเมื่อประธานจูดรูปเทียน และกราบ ลูกเสือมุสลิม นั่งหรือยืนสงบนิ่งสำรวมอยู่ในที่ประชุม ด้านหลัง ($\bar{x} = 1.90$, S.D. = 1.51)

3. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง		ความคาดหวัง		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.38	.86	2.89	.96	-9.89	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.05	.88	3.45	1.00	-8.56	.00*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.41	.85	2.74	.94	-7.96	.00*
รวม	2.61	.86	3.03	.97	-8.80	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

4. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อความ	สภาพการปฏิบัติจริง ของผู้บริหาร		สภาพการปฏิบัติจริง ของครูผู้สอน		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.32	.84	2.99	.88	-3.82	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.25	.82	3.66	.90	-2.48	.02*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.34	.88	2.99	.81	-3.70	.00*
รวม	2.64	.85	3.21	.86	-3.33	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
ปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ
ความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่าง
กันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

5. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อความ	ความคาดหวัง ของผู้บริหาร		ความคาดหวัง ของครูผู้สอน		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	3.12	.98	3.51	.87	-2.03	.05
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.95	.76	3.93	.95	.13	.90
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.67	.90	3.36	.92	-3.58	.00*
รวม	3.25	.88	3.60	.91	-1.83	.32

*p<.05

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีระหว่างความเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

6. ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

6.1 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ผลปรากฏดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	2.43	.92	2.34	.82	.73	.47
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	3.13	.88	2.10	.88	1.12	.27
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	2.46	.89	2.37	.82	.78	.43
รวม	2.67	.90	2.27	.84	.88	.39

*p<.05

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.2 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ผลปรากฏดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอน จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	อายุ						F	p-value
	ต่ำกว่า 31 ปี		31-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.68	.84	2.32	.88	2.03	.66	6.01	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.28	.82	2.94	.92	3.09	.75	2.85	.06
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.75	.84	2.33	.85	2.07	.66	7.34	.00*
รวม	2.90	.83	2.53	.88	2.40	.69	5.40	.02*

*p<.05

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
ปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ
ความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ
เนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ
.05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 23-24

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.68	2.32	2.03
ต่ำกว่า 31 ปี	2.68		.36*	.66*
31-50 ปี	2.32			.29
51 ปีขึ้นไป	2.03			

*p<.05

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.75	2.33	2.07
ต่ำกว่า 31 ปี	2.75		.42*	.67*
31-50 ปี	2.33			.26
51 ปีขึ้นไป	2.07			

*p<.05

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.39	.88	2.28	.78	3.20	-	.64	.53
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.03	.89	3.13	.84	3.50	-	.28	.76
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.43	.85	2.24	.87	2.70	-	.62	.54
รวม	.62	.87	2.55	.83	3.13	-	.51	.61

*p<.05

จากตารางที่ 25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.4 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ ผลปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร
และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์		t	p-value
	ต่ำกว่า 11 ปี $\bar{x}$ S.D.	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป $\bar{x}$ S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.37 .87	2.39 .86	-0.22	.83
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	2.94 .92	3.26 .76	-2.50	.01*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.38 .87	2.45 .80	-0.58	.56
รวม	2.56 .88	2.70 .81	-1.10	.47

*p<.05

จากตารางที่ 26 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรม
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
ปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี
และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

6.5 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร และครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ขนาดโรงเรียน						F	p-value
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.17	.94	2.31	.73	2.74	.86	7.01	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	2.82	.86	2.92	.84	3.55	.79	12.6 0	.00*
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.26	.96	2.32	.72	2.74	.82	5.86	.00*
รวม	2.42	.92	2.52	.76	3.01	.82	8.49	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 28-30

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน
ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	2.17		-0.14	-0.56*
ขนาดกลาง	2.31			-0.42*
ขนาดใหญ่	2.74			

*p<.05

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของ
ลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ
เนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาด
โรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	2.82		-0.09	-0.72*
ขนาดกลาง	2.92			-0.63*
ขนาดใหญ่	3.55			

*p<.05

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
สูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.26	2.32	2.74
ขนาดเล็ก	2.26		-0.06	-0.48*
ขนาดกลาง	2.32			-0.43*
ขนาดใหญ่	2.74			

* $p < .05$

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Prince of Songkla University
Pattani Campus

7. ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

7.1 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ผลปรากฏดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	เพศ				t	p-value
	ชาย	หญิง				
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	2.80	1.08	2.96	.86	-1.11	.27
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.41	1.18	3.49	.86	-.56	.58
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	2.59	1.04	2.83	.86	-1.81	.07
รวม	2.93	1.10	3.09	.86	-1.16	.31

*p<.05

จากตารางที่ 31 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.2 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ผลปรากฏดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	อายุ						F	p-value
	ต่ำกว่า 31 ปี		31-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี	3.09	.88	2.82	.97	2.82	1.00	1.60	.20
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี	3.58	.83	3.31	1.08	3.88	.81	4.19	.02*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและ เนตรนารี	3.13	.91	2.64	.95	2.38	.74	7.66	.00*
รวม	3.27	.87	2.92	1	3.03	.85	4.48	.07

*p<.05

จากตารางที่ 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 33-34

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.58	3.31	3.88
ต่ำกว่า 31 ปี	3.58		.27	-.30
31-50 ปี	3.31			-.57*
51 ปีขึ้นไป	3.88			

*p<.05

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีระดับความ
คาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า
ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี, และ 31-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 31 ปี	31-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.13	2.64	2.38
ต่ำกว่า 31 ปี	3.13		.49*	.75*
31-50 ปี	2.64			.26
51 ปีขึ้นไป	2.38			

*p<.05

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปีมีระดับความ
คาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหาร
และครูผู้สอนที่มีอายุ 31-50 ปี, และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านรูปแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.84	.97	3.22	.80	3.15	-	1.77	.17
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.38	1.01	3.98	.79	2.92	-	4.34	.14
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.75	.95	2.66	.90	2.75	-	1.11	.90
รวม	2.99	.98	3.29	.83	2.94	-	2.41	.36

*p<.05

จากตารางที่ 35 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.4 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ ผลปรากฏดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์				t	p-value
	ต่ำกว่า 11 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป				
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.84	.97	2.99	.93	-1.05	.30
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.31	1.03	3.73	.90	-2.96	.00*
3. ด้านพิธีการของลูกเสือ และเนตรนารี	2.77	.98	2.67	.87	.74	.46
รวม	2.97	.99	3.13	.90	-1.09	.25

*p<.05

จากตารางที่ 36 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

7.5 ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ขนาดโรงเรียน						F	p-value
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านเครื่องแบบและ เครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี	2.62	.99	2.91	.92	3.22	.87	6.06	.00*
2. ด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารี	3.28	.96	3.56	1.01	3.84	.95	5.43	.01*
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	2.63	1.02	2.68	.89	2.96	.89	2.11	.12
รวม	2.84	.99	3.05	.94	3.34	.90	4.53	.04*

*p<.05

จากตารางที่ 37 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่
ปรากฏผลดังตารางที่ 38-39

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปร
ขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		2.62	2.91	3.22
ขนาดเล็ก	2.62		-.29	-.60*
ขนาดกลาง	2.91			-.31
ขนาดใหญ่	3.22			

*p<.05

จากตารางที่ 38 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและ
เนตรนารีสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่างความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็น
รายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.28	3.56	3.84
ขนาดเล็ก	3.28		-.08	-.56*
ขนาดกลาง	3.56			-.48*
ขนาดใหญ่	3.84			

*p<.05

จากตารางที่ 39 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับ
ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสูงกว่า
ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 40 ความถี่ที่ความเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	1. เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี บางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม	5	1.ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ	5
	2. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา	1	2.เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย	1
	3. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด	2	3.สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมทั้งให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	2
	4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี	4	4.แต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	4
	5. ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน	6	5.ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจน	6

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	เอกชนสอนศาสนาอิสลาม		ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน	
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	1.การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ	5	1.ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุกๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ	5
	2.การแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน	4	2.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ	4
	3.ลูกเสือและเนตรนารียังขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและยังขาดความกล้าแสดงออก ตลอดจนความมั่นใจในตัวของลูกเสือและเนตรนารีเอง	3	3.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรจัดกิจกรรมที่พวกเขาสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจที่อยากจะเข้าร่วม และพยายามให้นักเรียนได้ใช้ความคิดความสามารถของตนเองให้มากที่สุด และพยายามเสริมแรงในทางบวกเมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์	3
	4.สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีใน	2	4.จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วย	2

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	สถานศึกษา		การจัดแยกคาบสอน หรือแยกกอง ในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากร ของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง	
	5.งบประมาณในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	6	5.ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	6
3. ด้านพิธีการของ ลูกเสือและเนตรนารี	1.รูปแบบ และขั้นตอน ของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลัก ศรัทธาของศาสนาอิสลาม	6	1.ให้ส่วนกลางหรือสำนักงาน ลูกเสือ แห่งชาติ ร่วมกับ สำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่าง เป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการ ปฏิบัติ	6
	2.ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์	4	2.ให้ทางสำนักงาน ส่งเสริม การศึกษาเอกชน หรือ สช. ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบพวนการเป็น ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ทางด้านหลักการของศาสนา	4

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	ความรู้ และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม		อิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม	

จากตารางที่ 40 พบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและจัดลำดับของปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนา มีดังนี้

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และหรือแต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบท

อัลกุรอานและอัลหะดีษ และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจจะลักษณะ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ หรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ผู้บริหารสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาด ทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 41 ความถี่ความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
1. ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี	1. เครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี บางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม	8	1.ให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ	8
	2. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา	4	2.เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรจะต้องเอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีทางศาสนาได้เลย	4
	3. เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด	13	3.สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	13
	4. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนมิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารี	6	4. แต่งเครื่องแบบชุดนักเรียนปกติ และใช้ผ้าผูกคอแทนการแต่งเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี	6
	5. ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	15	5.ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารี สำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายอย่างไร และ	15

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี	1.การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ	22	ประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน 1.ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ	22
	2.การแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน	14	2.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ	14
	3.ลูกเสือและเนตรนารียังขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและยังขาดความกล้าแสดงออก ตลอดจนความมั่นใจในตัวของลูกเสือและเนตรนารีเอง	9	3.ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรจัดกิจกรรมที่พวกเขาสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจที่อยากจะเข้าร่วม และพยายามให้นักเรียนได้ใช้ความคิดความสามารถของตนเองให้มากที่สุด และพยายามเสริมแรงในทางบวกเมื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์	9
	4.สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา	7	4.จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง	7

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	5.งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	15	5.ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม	15
3. ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี	1.รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือ บางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม	22	1.ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักงานจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ	22
	2.ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา	20	2.ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้ง	20

รายการ	สภาพปัญหา	ความถี่	แนวทางการแก้ไขและพัฒนา	ความถี่
	อิสลาม		ทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตาม ผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม	

จากตารางที่ 41 พบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและจัดลำดับของปัญหา แนวทางการแก้ไขและพัฒนา มีดังนี้

ด้านเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ ไม่มีเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รองลงมา คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี นักเรียนใส่บ้าง ไม่ใส่บ้าง และยังไม่เป็นไปตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กำหนด และเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีบางอย่างขัดต่อหลักการอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีไม่เอื้อต่อการประกอบพิธีทางศาสนา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทุกประเภท จะต้องแต่งเครื่องแบบ และติดเครื่องหมายอย่างไร และประกาศใช้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีนักเรียนมุสลิมอยู่ด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน รองลงมา คือ สร้างความตระหนักในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบ และการติดเครื่องหมาย พร้อมกับให้ครูผู้สอนสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยที่ครูผู้สอนแต่งเครื่องแบบทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารี และให้ส่วนกลางกำหนดแนวทางการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมเป็นการเฉพาะ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีควรเอื้อต่อการประกอบพิธีการทางศาสนา เช่น หมวก หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารี ที่ลูกเสือและเนตรนารีสวมใส่แล้วสามารถประกอบพิธีการทางศาสนาได้เลย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังขาดการบูรณาการอิสลามโดยเฉพาะจากตัวบทอัลกุรอานและอัลหะดีษ รองลงมา คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดหลักสูตรเพราะขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบกิจกรรม และการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารียังไม่ชัดเจน

และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีทุกคนศึกษาอัลกุรอานและอัลหะดีษเพื่อถอดบทเรียนจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ และนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติสอนใจ ร่องลงมา คือ ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสื่อประกอบการจัดกิจกรรม และผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีควรตระหนักในเรื่องของการแยกหญิงแยกชายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในทุก ๆ กิจกรรมให้เป็นกิจลักษณะ และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมเท่าที่สามารถจัดได้ และหรือจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีอยู่ หรืออาจจะด้วยการจัดแยกคาบสอน หรือแยกกองในการจัดกิจกรรมเพื่อลดประชากรของลูกเสือและเนตรนารีให้น้อยลง

ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี เมื่อประมวลสภาพปัญหาทั้งหมดพบว่า สภาพปัญหาที่ครูผู้สอนสะท้อนมากที่สุด คือ รูปแบบ และขั้นตอนของพิธีการทางลูกเสือบางอย่างยังขัดต่อหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านพิธีการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้กำกับเองยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

สำหรับแนวทางการแก้ไขและพัฒนา แนวทางที่มากที่สุด คือ ให้ส่วนกลางหรือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรีออกแนวทาง หรือวิธีการในการปฏิบัติในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีมุสลิม และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นเอกภาพในการปฏิบัติ และข้อที่มีค่าความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ทบทวนการเป็นผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักการของศาสนาอิสลาม และเชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือและเนตรนารีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นภาพทั้งทฤษฎีและแนวการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และจะต้องนิเทศ ติดตามผลในการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

9. ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์สภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติจริงกับความคาดหวังในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี โดยผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ด้านรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงของรูปแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีพบว่า

สภาพการปฏิบัติจริงในการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะให้นักเรียนและผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่งรูปแบบ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“เอาเฉพาะที่โรงเรียนก่อนนะครับ ก็แต่งรูปแบบได้สอดคล้องค่อนข้างจะสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีนะครับ ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายโรงก็ได้พูดคุยกันมานะ มันอยู่ที่ศักยภาพของโรงเรียนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ความเข้าใจของผู้บริหารต่อกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เองง่าย ๆ ว่าบางครั้งท่านเหล่านั้นยังไม่เข้าใจกิจการลูกเสืออย่างท่องแท้ อาจจะเป็นเพราะว่าสังคมที่เคยอยู่ หรืออาจจะเป็นข่าวที่ไม่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีซึ่งเป็นความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในเรื่องของศาสนา”

แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีบางโรงเรียนที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังกับการแต่งรูปแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนี่ยะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนี่ยะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหนแค่นั้นเองครับผม”

นอกเหนือจากการให้ความตระหนักหรือให้ความสำคัญ และจริงจังแล้ว ยังเกิดจากการไม่ศึกษาในรายละเอียดของการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีอีกด้วยดังผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านได้กล่าวต่ออีกว่า

“ไม่ได้ศึกษารายละเอียด ส่วนมากก็จะปฏิบัติตาม ๆ กัน เห็นเพื่อนแต่งยังไง ก็แต่งไปยั้งนั่นหรือไม่ก็ถามบ้าง แต่ถามบางคน คนที่เขาอยากจะถามใคร เขาก็ไปถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาหาข้อมูลว่าคนนั้นรู้ชัดแจ้งแค่ไหน โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะบางคนเขาก็ถามไปเนี่ยะเธอแต่งตัวแบบนี้ ออเดี๋ยวจันจะแต่งบ้าง แบบนั้นคะ ก็แบบไม่ได้ศึกษาหนังสือ ซึ่งทั้ง ๆ ที่หนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะระบุชัดเจนมาก”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“อาจจะเกิดจากความเข้าใจของคุณครู เรื่องแรกนะคะที่มีความคิดเห็นก็คือ เรื่องความเข้าใจของคุณครู คุณครูเขาอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย หรือในส่วนที่สำนักจุฬาราชมนตรีแนะนำว่าสามารถแต่งเครื่องแบบได้และเหมาะสมกับบริบทที่เป็นอยู่”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“นี่แหละคือช่องว่างของความไม่รู้รายละเอียดแล้ว ก็ไม่ได้ประชุมสัมมนาอะไรต่าง ๆ มันจะเป็นช่องว่างให้เราไม่รู้ไม่ลึก และไม่ครอบคลุม เรารู้แต่ว่าใส่เด็กแต่งอย่างนี้ แต่อีกมุมมองหนึ่งผู้กำกับก็ต้องแต่งเครื่องแบบ เราไม่ได้นึกถึงตรงนี้ ตรงนี้อาจจะคิดว่าครูเขายอมรับได้ แต่จริง ๆ แล้วมันจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะ

ของสำนักจุฬาราชมนตรี แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีบางโรงเรียนที่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญและจริงจังกับการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี อีกทั้งยังขาดการศึกษาในรายละเอียดของการแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีอีกด้วยและเป็นไปตามศักยภาพและบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสำคัญเท่าที่ควรเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนการบริหารจัดการในเรื่องของเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่มีความเป็นเอกภาพในหมู่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเอง ดังเช่น เนตรนารีบางโรงเรียนใส่ชุดสองท่อน บางโรงเรียนใส่ชุดแขนยาว บางโรงเรียนปล่อยชายเสื้อออกนอกกระโปรง บางโรงเรียนสวมใส่ในกระโปรง ตลอดจนสีของผ้าคลุม (ฮิญาบ) ก็ไม่สอดคล้องกับประเภทของลูกเสือเหล่านี้เป็นต้น ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันเป็นความไม่เป็นเอกภาพในเรื่องของเครื่องแบบที่เราได้ปฏิบัติ ก็คือ อย่างที่ว่ามันแหละ ทำตาม ๆ กันไป ปัญหามันก็เลยเกิดว่าผิดมั่ง ถูกมั่ง อะไรมั่ง ฉะนั้นอย่างนี้ดี ฉะนั้นอย่างโน้นดี ฉะนั้นเห็นด้วยกับอย่างนี้”

อีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็ในเรื่องการยอมรับเรื่องเครื่องแบบ การแต่งกายในวงการข้าราชการเอง ของครูเนี่ยะก็มีหลายดีไซน์ ก็มองว่าเขายังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องเครื่องแบบสักเท่าไร ฉะนั้นพอมาจับเรื่องลูกเสือซึ่งเป็นประเด็น อย่างโน้นก็ได้ อย่างนี้ก็ได้อีกยังไม่นิ่ง เพราะเรื่องนี้เนี่ยะถ้าจะเอาให้เป็นหนึ่งเดียว ก็รูปแบบที่เรียกว่า ยูนิฟอร์มจริง ๆ คงต้องให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ประกาศให้เป็นทางการเลย ว่าต้องเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น ผู้หญิงต้องแบบนี้เท่านั้น มันก็จะมีน้ำหนักกว่า เป็นยูนิฟอร์มชนิดนี้ คราวนี้มันอยู่ในสภาพว่าเป็นคำวินิจฉัยของสำนักจุฬาราชมนตรีประมาณนี้ครับ”

ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังขาดองค์ความรู้ต่าง ๆ และความเข้าใจในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ความเข้าใจของผู้บริหารต่อกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี เองง่าย ๆ ว่าบางครั้งท่านเหล่านั้นยังไม่เข้าใจกิจกรรมลูกเสืออย่าง ท่องแท้”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“โดยเฉพาะลูกเสือที่เป็นมุสลิม จะมีข้อจำกัดบางประการ ระเบียบข้อบังคับตรงนี้น่าจะไม่มีปัญหาในการแก้ไข และแต่ละโรงถ้าเข้าใจในเรื่องของเครื่องแบบ ความจำเป็นของเครื่องแบบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหมดเนี่ยะ มันก็จะแก้ไขไปได้ด้วยดี ข้อเสนอแนะก็คือ ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้เข้าใจว่า เครื่องหมายแบบที่เราจะให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งมันขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามตรงไหน ถ้าไม่ขัดหรือขัดก็มาแก้ไขด้วยกันซะ แล้วออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งไม่ขัดกับกฎกติกาของลูกเสือ และของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ซึ่งจริง ๆ เครื่องแบบก็เป็นเพียงแค่เครื่องแบบซึ่งคอนเซ็ปของลูกเสือจริง ๆ มันอยู่ข้างใน อยู่ที่ระเบียบวินัย การช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือผู้อื่น”

ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าว

“และอีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานี้นานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะ ขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบราชการเองก็ไม่มีภาระเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้เครื่องแบบนี้มันเป็นเอกฉันท์ ใครคิดจะทำอะไรก็ทำตามที่ตัวเองเห็นความเหมาะสมอะไรประมาณนั้น”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“เป็นไปได้คะ อาจจะยังไม่แพร่หลาย คุณครูบางท่านอาจจะยังไม่รับรู้ตรงนี้เนี่ยะอะคะ ว่าลูกเสือสามารถแต่งเครื่องแบบได้ตามบริบทของศาสนาอิสลาม สามารถแต่งชุดยาว แต่งขายาวได้ตามหลักการของศาสนาได้เลย โดยที่ไม่ผิดต่อระเบียบของลูกเสือ”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“นั่นแหละ ก็ความคิดที่ขาดการรับรู้ข่าวสาร ทำให้คิดไปว่าอย่างนี้ถูก อย่างนี้ก็ใช้ได้ ประมาณนี้ ทำให้เขาคิดขึ้นมาเอง แล้วก็ออกแบบขึ้นมาเอง จริง ๆ แล้ว การที่จะใช้เครื่องแบบลูกเสือเนี่ยะ มันจะต้องได้รับการอนุมัติจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แม้กระทั่งหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีก็

จะต้องเสนอให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาให้ส่งการออกมา
 ที่นี้หลังจากหนังสือนี้ออกมามันจะต้องทั่วถึง ไม่ไปหยุดที่จังหวัดใดจังหวัด
 หนึ่ง หรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจจะการรับรู้
 ตรงนี้อาจจะขาดไป สิ่งเหล่านี้แหละทำให้เกิดช่องว่าง ทำให้คิดแบบนี้ คนนี้
 คิดแบบนี้ แล้วก็เกิดความหลากหลาย แม้กระทั่งในจังหวัดเดียวกันลูกเสือ
 และเนตรนารีแต่ละสังกัดก็ยังคงแต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกัน”

และยังกล่าวต่ออีกว่า

“ที่นี้บางที่เขาที่ถามว่า บางคนเขาก็รู้ว่าเราได้ คศ.3 มา ยังได้มาทั้งคู่ด้วยกัน
 วิชาเดียวกันด้วยเนี่ย เขาก็มาพุดถาม บางที่โรงเรียนนี้เขาแต่งแบบนี้แล้ว
 อีกโรงเรียนเขาแต่งแบบนี้ คือตัวเองก็จะตอบไปอย่างไร ในเมื่อหนังสือของ
 สำนักจุฬาราชมนตรีที่เราอ่านอยู่ เราก็บอกแบบนี้ แล้วเขาก็ถามว่าในเมื่อ
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียนเขาก็ใส่หมวกไม่เหมือนกับ
 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ใส่หมวกปีกของสำนักงานลูกเสือ
 แห่งชาติ บอกว่าเนี่ยเขาก็ในเมื่อหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีเขาไม่ได้
 เขียนมา ไม่ระบุมา เราก็ต้องโยงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รูปแบบตาม
 ข้อบังคับของคณะลูกเสือก็บอกแบบนี้ ก็ที่เขาแต่งแบบนี้บางที่เขาอาจคิด
 ว่า จุดนี้เขาทำได้ ก็ตอนนี้ก็คือ ในระเบียบการแต่งกายลูกเสือมุสลิมอะ
 ตามจารีตของบ้านเรานั้นยังไม่ชัดเจน ไม่มีระเบียบ แต่มีเพียงแค่หนังสือ
 อนุโลมให้แต่งได้ตามจารีตประเพณีแค่นั้น แล้วก็หนังสือเนี่ย บางหน่วยงาน
 เขาทำไป อาจจะมีหนังสือค่อนข้างหลายฉบับ เพราะจากที่ประสบการณ์ที่ได้
 เจอมาจากวิทยากร เช่น จากนราธิวาส จากสตูลเนี่ย เขาบอกว่าเขาใช้
 หนังสือฉบับนี้ มาปิดตานิฉบับนี้ ซึ่งหนังสือที่เขาอ้างผมก็ยังไม่เห็น และของ
 อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทยก็อีกฉบับหนึ่ง ซึ่ง อวท.เนี่ยเขาโดยตรง เขา
 ใช้แบบนี้รูปแบบนี้ นี่แหละความเป็นเอกภาพของเครื่องแบบลูกเสือมุสลิม
 นั้นยังไม่มี แล้วก็ผู้นำในเรื่องลูกเสือมุสลิมเนี่ยมันยังไม่มีหรือมี อาจจะเป็นแบบ
 ลับ ๆ คือมองภาพไม่ออก”

ดังกล่าวดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียน
 เอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยให้ความสำคัญและให้ความสำคัญกับการแต่งเครื่องแบบและการ
 ติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีเท่าที่ควร และยังขาดองค์ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง
 เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนขาดการ
 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่า
 ด้วยเรื่องการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม
 อีกด้วย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องและต่อเนื่องเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีทุกประเภทตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ควรจะมีการอบรมแบบอิสลามิกศกาวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไป แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม อันนี้ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งครับ”

ตลอดจนมีการพูดคุยปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาตรงนี้นะครับ ถ้าเราจะเอาเครื่องแบบมุสลิมที่เป็นเอกภาพจริง ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับ สิ่งแรกเราต้องเอาผู้ที่มีความรู้วิชาลูกเสือเนี่ยะมาคุยกัน โดยเฉพาะคนที่เป็นมุสลิมของเราเนี่ยะ อย่าไปเอาศาสนิกอื่นเข้ามา เพราะว่าเขาอาจจะมาแอบอ้างอย่างโน้นอย่างนี้ เราต้องใช้แบบมุสลิมร้อยเปอร์เซ็นต์ ว่าสิ่งนี้เรายอมรับได้ สิ่งนี้คือทำได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า เราจะเอาแบบนี้ แล้วก็ยังตรงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผมมองว่าสำนักงานงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าองค์กรศาสนามีความเข้มแข็งและมีความชัดเจน อย่างเช่นสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะ ถ้ามีโอกาส ถ้ามีเวลา ถ้ามีงบประมาณพอ มาจัดเสวนา อะไรต่าง ๆ เนี่ยะ แล้วก็เอารูปแบบให้เป็นเอกภาพเดียวกันเนี่ยะเหมือนกันทั่วประเทศมันก็จะดี”

พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อย่างที่พูดเมื่อกี้นี้เนี่ยะนะครับว่าบางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพและเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ”

ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดอาจจะทำเป็นหนังสือ เอกสาร หรือคู่มือครูเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และประชาสัมพันธ์ให้กับสถานศึกษาเพื่อให้ได้รับทราบและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“น่าจะมามีวิธีการประชาสัมพันธ์ หรือทำเป็นหนังสือชี้แจง และแจกตามโรงเรียน หรือส่งหนังสือไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหนังสือเป็นประกาศหรือเป็นเอกสารหรือระเบียบการแต่งเครื่องแบบที่มีสอดคล้องกับการแต่งกายที่มันถูกต้องตามหลักการของศาสนาอะคะ”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี พร้อมทั้งมีการพูดคุยปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งหน่วยงานต้นสังกัดกับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี ตลอดจนมีการให้เอกสารคู่มือและนิเทศติดตามผลหลังจากเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพของการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและทุกระดับ แต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมายถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการติดเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“คาดหวังว่าโรงเรียนที่มีลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นมุสลิมเนี่ยจะสามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้น”

ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ภาพรวมทั้งประเทศก็อยากให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่งเครื่องแบบที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม ถ้าเป็นผู้ชายก็ใส่กางเกงขายาว เสื้อปกติ และติดเครื่องหมายตามที่กำหนด ส่วนเรื่องหมวกถ้าจะให้ตีพิมพ์คิดว่าน่าจะยังใช้เหมือนเดิมเพราะมันไม่ได้ขัดต่อหลักการแต่อย่างใด ส่วนชุดเนตรนารีขณะนี้ก็ดีแล้ว เป็นชุดแขนยาว นักเรียนหญิงก็ได้ปกปิดเอาเราะฮ์ แล้วก็ใส่ผ้าคลุมตามสีแต่ละประเภทที่กำหนด อยากจะให้ทั่วประเทศที่เป็นมุสลิมเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด ไม่ต้องมาแบบนั้น มาเปลี่ยน พอขึ้นไปทางเหนือ ขึ้นไปทางกรุงเทพฯ พอลงมาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็แต่งเครื่องแบบไม่เหมือนกันก็อยากให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“โดยเฉพาะลูกเสือที่เป็นมุสลิม จะมีข้อจำกัดบางประการ ระเบียบข้อบังคับตรงนี้ น่าจะไม่มีปัญหาในการแก้ไข และแต่ละโรงถ้าเข้าใจในเรื่องของเครื่องแบบ ความจำเป็นของเครื่องแบบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมดเนี่ยะ มันก็จะแก้ไขไปได้ด้วยดี ข้อเสนอแนะก็คือ ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้เข้าใจว่า เครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารี แบบที่เราจะให้ลูกเสือและเนตรนารีแต่ง มันขัดกับหลักการของศาสนาอิสลามตรงไหน ถ้าไม่ขัดหรือขัดก็มาแก้ไขด้วยกันซะ แล้วออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งไม่ขัดกับกฎกติกาของลูกเสือและของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ในบริบทของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการเข้าใจศาสนาเนี่ยะ ก็ยังมีระดับที่แตกต่างกัน ยังไม่เป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ปัญหาใหญ่ก็อยู่ตรงนี้แหละ ทำอย่างไรให้เข้าใจในเรื่องของลูกเสือว่ามันไม่ได้ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามก่อน เสร็จแล้วก็พยายามจัดการเรื่องเครื่องแบบให้ได้เอกลักษณ์เฉพาะที่มุสลิมสามารถแต่งได้โดยที่ไม่ผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม หลักการของลูกเสือก็บอกชัดเจนอยู่แล้วว่าการที่จะเป็นลูกเสือได้นั้นก็ต้องมีศาสนา”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ยังได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ปัญหาตรงนี้นะครับ ถ้าเราจะเอาเครื่องแบบมุสลิมที่เป็นเอกภาพจริง ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับ สิ่งแรกเราต้องเอาผู้ที่มีความรู้วิชาลูกเสือเนี่ยะมาคุยกัน โดยเฉพาะคนที่เป็นมุสลิมของเราเนี่ยะ เราต้องใช้แบบมุสลิมร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าสิ่งนี้เรายอมรับได้ สิ่งนี้คือทำได้ แล้วก็ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าเราจะเอาแบบนี้ แล้วก็ยิ่งตรงไปที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผมมองว่าสำนักงานงานลูกเสือแห่งชาติ ถ้าองค์กรศาสนามีความเข้มแข็งและมีความชัดเจน อย่างเช่นสำนักจุฬาราชมนตรีเนี่ยะ ถ้ามีโอกาสถ้ามีเวลา ถ้ามี

งบประมาณพอมาจัดเสาวนา อะไรต่าง ๆ เนี่ยะ แล้วก็เอารูปแบบให้เป็น เอกภาพเดียวกันเนี่ยะเหมือนกันทั่วประเทศมันก็คงจะดี แล้วก็ก็มีข้อบังคับให้ มันชัดเจนไปเลยว่า ลูกเสือมุสลิม เนตรนารีมุสลิมแต่งยังไง ครูแต่งยังไง เวลาที่เขาถามเราก็จะได้ตอบแบบไม่ต้องมีข้อกังขาอะไรแล้ว โดยปกติแล้ว เครื่องแบบลูกเสือก็จะมีอยู่ในกฎกระทรวงถ้ากฎกระทรวงชัดเจนการค้นหา การเปิดมันจะง่าย แล้วก็การรับรู้ของครู ของผู้บริหารก็ชัดเจนไปในทาง เดียวกัน แต่ปัญหาก็คือ หนังสือที่เราปฏิบัติอยู่คือ แค่นั่งสือออนไลน์ และ หนังสือนี้มีมาตั้งนานแล้ว เมื่อมีมาตั้งนานแล้ว บางคนก็ยังถ่ายเอกสารไว้อยู่ แต่ไม่สามารถที่จะค้นหาข้อมูลใน Google ได้ หรือกฎกระทรวง ปี พ.ศ. ไหน พ.ศ.นี้ หาไม่เจอ พอหาไม่เจอเนี่ยะ การรับรู้มันก็ยาก งั้นที่คาดหวังอีก อย่างหนึ่งก็คือ ถ้าจะให้เครื่องแบบมุสลิมเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นเอกภาพ ก็จะต้องออกเป็นกฎกระทรวงไปเลยให้ชัดเจน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องของเครื่องแบบและเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารี คือ ความเป็นเอกภาพของการแต่งเครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือและ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามและโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภทและทุกระดับ แต่งเครื่องแบบและตีเครื่องหมายถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่ง เครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือและเนตรนารีและ สอดคล้องกับหลักการของศาสนา อิสลาม พร้อมทั้งออกเป็นกฎกระทรวงว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบและการตีเครื่องหมายของลูกเสือ และเนตรนารีสำหรับมุสลิม

2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรม ลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัด กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียน นั้น ๆ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ก็เหมือนกับประเด็นเรื่องเครื่องแต่งกาย บางโรงก็มีบุคลากรที่ผ่านการ อบรมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมาก่อนข้างดี บางโรงบุคลากร ทางด้านลูกเสือมีน้อยก็วัดได้จากศักยภาพของเขา ซึ่งตรงนี้จัดเป็นปัญหา เฉพาะโรงไม่ใช่ทั้งหมดในกิจกรรมของลูกเสือเนี่ยะ หลายกิจกรรมก็ได้รับการ

ผ่อนปรน ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยไม่ขัดแย้งใด ๆ ในด้านศาสนา เช่น การขอคุดา การสวดมนต์ การเคารพรูปอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นที่พอใจของผู้รู้เรื่องศาสนาทั่ว ๆ ไปแล้วนะครับ”

ซึ่งที่ผ่านมามีเพียงแค่ชื่อวิชาในตารางสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแต่อย่างใด ส่วนใหญ่ก็จะเอาคอบลูกเสือไปจัดกิจกรรมอย่างอื่นตามที่โรงเรียนกำหนด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนก็เหมือนกัน คือปกติแล้วที่สัมผัสในโรงเรียน วิชาลูกเสือในหนึ่งสัปดาห์ก็มีคอบเดียวแต่ก็จะมีการจัดกิจกรรมขึ้นในวันที่มีลูกเสือนั้นแหละ เอาคอบลูกเสือมาเลี้ยงไว้ ตอนนี้รัฐบาลก็มีนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมากขึ้นตรงนี้”

ปัจจุบันก็เริ่มมีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้นหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้เข้มงวดกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยเช่นกัน ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา และในขณะเดียวกันทางสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีก็ได้มีโครงการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ภาพรวมในปัจจุบัน โรงเรียนเริ่มกระตุ้นมากยิ่งขึ้น เริ่มมีการเปิดกองปิดกอง แล้วก็ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแต่เดิมมีเพียงแค่วิชาอย่างเดียว พอถึงเวลาก็ให้เด็กนักเรียนลงไปเล่น ไม่ได้สอน ปัจจุบันเขามีการเปลี่ยนแปลงก็คือ เด็กนักเรียนเริ่มเรียน เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เริ่มมีกิจกรรมเกี่ยวกับระเบียบวินัย เริ่มเยอะขึ้น เอาง่าย ๆ คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในตัวเมืองปัตตานีเนี่ยะก็ประมาณ 90 % ที่โรงเรียนเริ่มเปิดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ”

ในขณะเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ในปีปัตตานีเนี่ยะ เริ่มมีมากขึ้น เริ่มมีครูให้ความสำคัญมากขึ้น จุดที่สำคัญที่สุดเท่าที่เห็นเนี่ยะ ครูเริ่มแต่งเครื่องแบบลูกเสือให้เห็นบ้าง แล้วรู้ค่อนข้างชัดเจนว่าไม่ใช่ครูสังกัดอื่น โดยเริ่มจากเรื่องของเครื่องแบบ เรื่องดีไซน์การออกแบบเครื่องแต่งกายของครู แล้วก็นักเรียนก็เริ่มจะเยอะขึ้นอีกด้วย”

และยังได้กล่าวต่ออีกว่า

“ช่วงปี 59 ที่ผ่านมา เขามีช่วงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มันก็ถูกเอามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือค่อนข้างเยอะขึ้น เพิ่มการเรียนรู้ทักษะหลาย ๆ อย่างได้สบายมาก ที่นี้มันขึ้นอยู่กับโรงเรียนด้วยว่าเขามีความพร้อมและองค์ความรู้มากน้อยแค่ไหน ประยุกต์เป็นหรือไม่ อยู่ที่โรงเรียนว่าเขาเข้าใจลูกเสือมากน้อยแค่ไหน เขาเข้าใจลูกเสืออย่างไร เข้าใจลูกเสือไทยเขาจะปิดประตูตั้งแต่เริ่มต้นในเรื่องของการทำความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ว่าถ้าเข้าใจลูกเสือ เหมือนลูกเสืออาหรับหรือลูกเสือที่เป็นลูกเสือสากลเขาก็จะเข้าใจอีกมุมหนึ่งของมันในแต่ละอย่าง แต่ว่าถ้าเขาติดขัดกับเรื่องลูกเสือไทย ผมเชื่อว่าหลายโรงเรียนเริ่มกลับมาใส่ชุดเครื่องแบบเขาคงไม่ทำ ที่นี้คนที่ทำเขาคงมีความเห็นว่ามันน่าจะรวมเด็กได้ มันน่าจะสร้างวินัยให้กับเด็กได้ โดยที่ผ่านมาระบวนการของมันคือถ้าในระดับครูผู้ปฏิบัติเนี่ยะ ผมเชื่อว่า ครูส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติตามผู้บริหารหรือตามนโยบาย คือ ถ้าในระดับนโยบายระดับผู้บริหารมานั่งคุยกันว่า นำร่องจัดกิจกรรมแบบนี้ละไรยั้ง แล้วก็ออกมาเป็นแนวทาง เป็นกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ สข.อำเภอก็มาคุยกัน โรงเรียนที่มีความพร้อมก็ทำก่อน เรื่องเครื่องแบบถ้ายังไม่มี สำหรับผมนะ เรื่องเครื่องแบบเอาไว้ทีหลังก็ได้ ควรเน้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้เป็นเรื่องของความพร้อม อยากให้มีเรื่องของหลักการลูกเสือหลัก ๆ หลักการเปิดกอง หลักการสอน โดยใช้กระบวนการหมู่ ระบบหมู่ โดยเน้นสิ่งเหล่านี้ไปก่อน เครื่องแบบเนี่ยะเอาไว้ให้พร้อมหรืออาจจะมียกเดือนนึง สัก 3 วัน 4 วัน เนี่ยะ แต่ว่าในบริบทของโรงเรียนเอกชนนะ”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมาบางโรงเรียนก็มีเพียงแค่ชื่อวิชาในตารางสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีแต่อย่างใด ปัจจุบันก็เริ่มมีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้ง

สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาที่พบบนเกิดจากครูผู้สอน องค์กรความรู้ไม่แน่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น พอถึงเวลาเกี่ยวกับเรื่องอะกีต๊ะฮ เราไปพูดเขาก็บอกว่าไม่เป็นไร”

และบางครั้งเกิดจากความไม่สบายใจของครูผู้สอนว่ากิจกรรมบางกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีนั้น บางกิจกรรมนั้นขัดต่อหลักการของศาสนาหรือไม่สามารถทำได้หรือไม่ หากสามารถทำได้ ทำได้เพียงใด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในส่วนการจัดการเรียนการสอน การประชุมกอง การแกรนฮาว แบบนี้ก็ถ้าตัวเองนะ เพราะเราทำอยู่ทุกคาบ ทุกอาทิตย์ที่มีการสอนลูกเสือ ที่นี้ก็ได้อาม บาบอท่านหนึ่ง ตอนที่อยู่โรงเรียนเก่าก็ได้ถามเจาะๆ พอมาโรงเรียนใหม่ บาบอท่านก็เป็นคนที่รู้ศาสนาคนหนึ่ง เพราะที่โรงเรียนจะจัดให้วันศุกร์ บาบอจะสอนศาสนาในโรงเรียน โดยให้ชาวบ้านมาเรียนด้วยในช่วงเช้าวันศุกร์ ตรงนี้ได้คุยกับبابอว่า บาบอคะ ตกลงเรื่องที่เราสอนลูกเสือ บางคนเขาก็ทักมาว่า กองเครพงชาติ วันทยาอุธ เป็นยังไงคะ บาบอ ความคิดเห็น บาบอ แล้วبابอก็บอกว่า แล้วตอนเช้าที่เราเข้าแถวปกติทุกวันละ เวลาประธานนักเรียน หรือว่ากรรมการนักเรียนอะไร ตัวแทนที่เขาขึ้นไปพูด เขาก็บอกว่า เครพงชาติทั้งหมดตรง ทำไมเขาไม่ได้เจาะ เขาถามเรานะ บาบอถาม ทำไมพอวิชาลูกเสือทำไมเจาะ นั้นสิبابอ ที่หนอยากจะรู้มันเป็นอย่างไงกันแน่ บาบอก็เลยบอกว่า ตรงนี้มันเป็นแค่ให้เราได้ปฏิบัติแต่เราไม่ได้เป็นการทำอืบาตะห์ เราถือว่าเราอยู่ในประเทศไทยคะ ตรงนี้ก็คือการแสดงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต้องมีส่วนในเรื่องของการดูอาแทน การสวดมนต์ ในแนวทางของลูกเสือเขาก็บอกแล้วว่า ทุกศาสนาให้ปฏิบัติ แม้ว่าเราเปิดประชุมกองจะมีศาสนาใด ศาสนาหนึ่งอยู่แค่คนเดียว เราก็ต้องให้เกียรติคนศาสนานั้น ให้เขาได้มีโอกาสได้ เพราะว่าการสวดมนต์กับการขอดูอา ความหมายมันก็คือ มันเป็นความหมายเดียวกัน แค่นไทยพุทธเรียกว่า การสวดมนต์ คนคริสต์เรียกว่าการสวดมนต์ แต่อิสลามเรียกว่าดูอา การขอพรจากพระผู้เป็นเจ้า ส่วนในเรื่องของการสงบนิ่งก็เหมือนกันกับที่อาจารย์ฮัสบูลเลาะห์บอกเมื่อกี้ว่าให้เด็กแค่ได้ทำสมาธิ ก็เหมือนที่เราละหมาดเด็กก็ ต้องมีสมาธิ ก็เราก็โยงตรงนั้น ว่าบอกเด็กอยู่ตลอดว่าการทำสมาธิตรงนี้ การสงบนิ่งตรงนี้เหมือนเวลาลูกละหมาดนั้นแหละลูก คือตรงนั้นเราอ่าน คือตรงนี้เราอ่านในใจแทน บางทีก็การจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนบางทีก็เราก็บอกว่า อ้อลูกเราก็คงต้องนึกถึงความดีที่เรากำลังจะทำ หรือว่าความดีที่

เราทำไปแล้ว เด็กบางคนยังไม่นิ่งพอ ก็เลยจะบูรณาการไปว่า ขอให้ลูกอ่าน สุเราะฮฺฟาตีฮะห์ 1 จบ กุล 3 กุลก็ได้ แทนตรงนั้น เด็กก็นิ่งกว่าเดิม”

ในการทำงานเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็เป็นไปได้อะคะ บางโรงเรียนไม่เอาเลยนะ เขาจะคิดว่า อะไรอะไปอาเคร่า อะไร ถ้าเป็นลูกเสือสำรองเขาก็จะมีคำพูดที่ใช้ในการเปิดกอง เช่น จะมี คำพูดว่า อะไรอะ อาเคร่าเราจะทำดีที่สุด ซึ่งจริง ๆ แล้วเราสามารถที่จะ ปรับคำพูดตรงนั้นได้ ถ้าเกิดคนที่เขาเข้าใจ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้คำว่า อาเคร่า ก็จะเป็นแบบว่า ยาอัลลอฮฺเราจะทำดีที่สุดอะไรประมาณนี้อะคะ ถ้าคุณครูทำให้ดูก็ได้ ไข่คะที่นี่ยังบอกว่าเขาอาจจะตัดขั้นตอนนั้นไป เลยก็ได้ เนื่องจากเขาอาจจะไม่ชอบเลย ครูหลายคนพอพูดถึงลูกเสือหรือก็ แบบว่าไม่ชอบไปเลยหรือไม่เอาเลย เพราะว่าเขากลัวจะเสี่ยงต่อการศรัทธา อะไรอย่างเนี่ยะ”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ยะ ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ แล้วก็ยิ่งโรงเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูไทยพุทธอยู่ แล้วเขาก็โยนมาให้ครูไทยพุทธ แล้วเขาก็เลยตามเลย แล้วเราก็เสียโอกาส ฉะนั้นเราจะต้องคนที่ เป็นครูมุสลิมจะต้องเข้าไปตรงนี้ให้ได้มากที่สุด ให้เรียนรู้มากที่สุด แล้วเอามา บูรณาการให้เป็นมุสลิม แล้วมันจะไปได้ดี ดีกว่าที่จะโยนไปให้ทางนั้นฝึก หรือให้ใครก็ได้ที่ไม่เข้าใจเรื่องศาสนาและความแตกแยกมันก็จะเกิดขึ้น”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“เพราะว่าตอนโยน ชุมชนเขาใส่ใจมากขึ้น ถ้าเหมือน 20 ปีที่แล้ว เขาจะจัด กิจกรรมลูกเสือยิงงูชุมชนไม่ค่อยสนใจ เหมือนสมัยที่เราเรียนตอนประถม จะรอบกองไฟก็รอบอะไรยิงงูก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้ชุมชนเขามองอยู่ตลอดเวลา ขนาดเราพาเด็กไปเข้าค่าย เวลาที่มีการเสนอมว่าจะจัดกิจกรรมรอบกองไฟ เขาก็จะค้านอยู่ตลอด คือ ไม่ได้ค้านอยู่ในใจ ถ้าทำแบบนี้รอบกองไฟ เราพา เด็กนักเรียนมา เราบอกกับผู้ปกครองแล้วว่า ผู้ปกครองไว้ใจว่าเราพาลูกเขา ไปในเรื่องของอิสลามก็ต้องไม่หย่อนในเรื่องของศาสนาตรงนี้ เวลาเราไปจัด กิจกรรมก็ต้องมีการถ่ายรูปถ่ายอะไร ยิ่งเดี๋ยวนี้มันเร็ว พอถ่ายรูปลงไลน์ลง เฟส ผู้ปกครองเขาก็ได้เห็นได้อะไรเนี่ยะ ตรงนั้นมากกว่า ถ้าเกิดว่าเป็นเรื่อง

ของรอบกองไฟตามที่เขาจัดมาเขาไม่เข้า แต่ของเรา เราจัดแบบ คือทำยังไงก็ได้ให้มันน้อยที่สุดอะ แล้วก็พยายามเอาเรื่องของศาสนาเราเข้าไป”

และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือ มีบางโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีเฉพาะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ซึ่งหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นก็คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ก็ไม่จัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับชั้น และบางโรงเรียนนำวิชาลูกเสือและเนตรนารีไปจัดที่เดียวตอนเช้าค่ายลูกเสือและเนตรนารี โดยที่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่อย่างใดในระหว่างเรียน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ที่เขาปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเรื่องต่าง ๆ บางโรงเรียนก็สอนตลอด บางโรงเรียนก็จัดเฉพาะเด็กนักเรียน ม.1 ปีเดียว พอ ม.2 ไม่มีแล้ว วิชาลูกเสือตรงนี้นั้นก็ขาดตอนไป คือ เด็กบางคนเขาหวังที่จะได้เรียนต่อในรุ่นสามัญรุ่นใหญ่อะไรแบบนี้ละคะ ก็เท่าที่สัมผัสสังขมรอบข้างมานะคะ เด็กบางคนพอขึ้น ม.2 ไม่ได้เรียนลูกเสือแล้ว บางโรงเรียนก็เข้าไปเข้าค่ายอย่างเดียวเลย คือเป็นช่วงฤดูเข้าค่าย แค่นั้นจบ แต่เด็กก็ไม่ได้ไปเรียนในเนื้อหาในรายวิชา”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และขาดการเอาใจต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ครอบคลุมทุกระดับชั้น ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องสำหรับมุสลิม

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนักและให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“วิธีแก้ปัญหาที่ถ้า สข.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกข้อเสนอแนะให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วนของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิก สเกวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม ประมาณนี้ครับ เพราะบางโรงเรียนมา พอจะร้องเพลงชาติ เตรียมตัวเคารพธงชาติ ทำไปโดยเกี่ยวกับหลัก บางโรงก็ไม่ทำเลย เชิญธงชาติก็ไม่ทำ ถามว่าไม่ทำได้ไหม ได้ แต่ถ้าตามระเบียบมันก็ต้องทำ แต่เราจะทำอย่างไรให้ไม่ขัดต่อหลักการ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“เห็นด้วยคะ แต่คือถ้าเราจะจัดเป็นมุสลิมไปทั้งหมดเลย แต่คนไทยพุทธที่เขาจะมาเรียนรู้เราก็น่าจะเปิดโอกาสให้เขาคะ ตรงนั้น แต่รูปแบบก็คือเป็นของมุสลิม แต่โอกาสของครูคนอื่นที่ไม่ใช่มุสลิมเข้ามาได้ ไม่ได้บังคับว่าเข้าไม่ได้ เพราะถ้าเราบังคับแบบนั้น บางทีเขาก็คิดไปอย่างอื่นอีก เขาก็น่าจะมาเรียนรู้ได้ เพราะว่าเหมือนบางโรงเรียนเด็กอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังมีครูที่เป็นไทยพุทธหรือว่าเป็นศาสนาอื่นนะคะ อย่างน้อยเขาก็ต้องรับรู้ว่าเนี่ยะการจัด จัดยังไง”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ก็คือส่งครูไปอบรม เขาก็จะได้มีความรู้ความเข้าใจ ต่อมาก็คือจะทำการอะไรที่จะให้ครูนั้นตระหนักในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือ เรียนแล้วมันได้อะไรมากมายจากการเรียนลูกเสือ ถ้าครูตระหนักในส่วนตรงนี้ได้การจัดการเรียนการสอนลูกเสือในสถานศึกษาก็จะดีขึ้น”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ลูกเสือเริ่มต้นต้องคนรู้จักลูกเสือ ถึงจะเข้าใจลูกเสือ คนที่ไม่พยายามเปิดใจที่จะทำความรู้จักลูกเสือ ทำยังไงก็ยากที่เขาจะรับลูกเสือเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาอยู่ในตัวของเขา ซึ่งจริง ๆ คำว่าลูกเสือเนี่ยะ ประชาชนทั่วไปก็สามารถเป็นลูกเสือได้เพราะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ไม่ใช่จำกัดแค่นักเรียนอย่างเดียว ปัญหาใหญ่เลยคือไม่เข้าใจลูกเสือ ปัญหาใหญ่ นั่นคือปัญหาใหญ่ ถ้าพูดถึงบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เมื่อก่อนเฉพาะ

ศาสนา เมื่อมีรัฐมาช่วยอุดหนุนมาช่วยส่งเสริมโรงเรียนก็เจริญขึ้น สอนสามัญ แล้วก็สอนเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มันได้เรียนศาสนา และได้เรียนสามัญอีกด้วยสามารถไปต่อยอดไปประกอบอาชีพได้ การทำความเข้าใจลูกเสือก็ต้องใช้วิธีเดียวกันนั้นแหละครับ คือ มาแนะนำ แนะนำ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าใจว่า ลูกเสือจริง ๆ แล้วมันคืออะไร มีวาระอะไรแอบแฝง ซ่อนเร้นไหม เพราะลูกเสือมันไม่มีอะไรแอบแฝงอยู่แล้ว คือเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ แต่ปัญหาความเข้าใจของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เราเนี่ยะ ยังมีความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาจึงมีปัญหา”

พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อย่างที่พูดเมื่อกี้เนี่ยะนะครับว่าบางโรงก็จัดได้ดี แต่บางโรงก็ยังติดในเรื่องของงบประมาณ คือตามสภาพและเป็นไปตามความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนด้วยครับ”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันนึง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนนึงเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ มาดูได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหามันเกิดขึ้นครับ”

ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันจะดีขึ้นกว่าเดิมถ้ามีการติดตามประเมินผล แต่ถ้าเกิดว่ามีนโยบายอย่างเดียวแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลก็เหมือนเดิม ตอนนี่ก็คือเหมือนมีหนังสือ

มาว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ไม่มีการติดตามโรงเรียนก็มีการสอนบ้างไม่สอนบ้าง ที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วยว่าจะจริงจังมากน้อยแค่ไหน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษานั้น สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีหลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ครับ ก็ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบงานลูกเสือในระดับสูง อาจจะเป็นคณะลูกเสือแห่งชาติ ถ้ามีนโยบายลงมาชัดเจนว่าจะทำอะไรให้คนไทยทั้งประเทศทุกหย่อมหญ้า ทุกภาคส่วนของประเทศไทยเข้าใจในกิจการลูกเสือมันก็จะต้องทำความเข้าใจกันได้นะแหละครับ หรืออาจจะมิงงบประมาณมาส่งเสริมทำความเข้าใจกับกิจการลูกเสืออย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ ทุกเรื่องเลยครับ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“หลัง ๆ มาเนี่ย สช. ได้จัดโครงการโดยให้ผู้บริหารเข้าร่วมการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ก็จะผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว

จนมาถึงรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แล้วหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่รับรู้เรื่องลูกเสือ และก็มองว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นสิ่งที่บังคับและมันสามารถประยุกต์เอาอิสลามเข้าไปใส่ได้แล้วก็ไม่ได้ขัดอะไรกับอิสลาม ถ้าเอามาปรับใช้แบบรู้เรื่อง และมีคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีที่เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามด้วย ขณะนี้ที่เราใช้อยู่เนี่ยะ เป็นแนวทางหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีแบบลูกเสือไทย ตามหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งตัวนี้เหมือนคู่มือ เหมือนแบบเรียน หรือคู่มือครูมันก็ต้องมีแบบเรียน หลักสูตรตัวที่เราใช้อยู่มันก็มาจากส่วนกลาง ที่นี้ตัวบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แล้วก็สามารถเอารายละเอียดต่าง ๆ มาอะแต่ป แอปไฟลได้ เช่น วิชาพิเศษ จริง ๆ แล้ว โครงสร้างหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ก็สามารถเอาเรื่องการท่องจำอัลกุรอานมาใส่ได้ในส่วนของวิชานักเทศน์ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสามัญ ใครจะมาทำเรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกมาก ถ้าต่อไปโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจับกลุ่มกัน แล้วบูรณาการเอาหลักการเรื่องนี้มาและเป็นการเสริมแรงโดยการให้เครื่องหมายด้วย มันเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ตามเป้าหมายของลูกเสือ ลูกเสือก็ได้แต่้มของคนที่เรียนในวิชาลูกเสือเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันมุสลิมก็ไม่ได้หันออกไปนอกหลักการของศาสนาด้วย ก็แสดงให้เห็นถึงความเป็นเนื้อเดียวกัน โดยไม่ได้แยกว่าศาสนาก็คือศาสนา ลูกเสือก็ลูกเสือ โดยใช้หลักการลูกเสือมาปรับใช้ โดยไม่ใช่แค่คุณค่าเหมือนดังปัจจุบัน”

และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“สำหรับคนที่ผ่าน B.T.C. มาแล้วหรือ A.T.C. หรือวุฒิตัดแล้ว ควรมีหลักสูตรความรู้ทั่วไปที่เป็นหลักสูตรวันเดียวเพิ่มเติมเข้ามา เรื่องของศาสนาว่าอะไรได้ อะไรไม่ได้ แล้วไม่ใช่อบรมเฉพาะมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยเลยที่ครูไทยพุทธต้องมาสอนเด็กนักเรียนมุสลิม แล้วบางโรงเรียนเนี่ยะ ไม่มีครูมุสลิมที่จะสอนลูกเสือเลย เนื่องด้วยเรื่องของเครื่องแบบ อะไรต่อมิอะไร คือมีองค์ความรู้ไม่เท่ากับเขา ก็จำเป็นที่จะต้องเปิดให้กับทุกคน วิทยากรก็ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกเสือเพียว ๆ เลยก็ได้ มีผู้รู้ศาสนามาร่วมด้วย มานั่งฟัง ผู้รู้ทางด้านศาสนาถ้าปัจจุบัน หากเป็นไปได้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดควรมีคุณสมบัติทางด้านลูกเสือไว้บ้างก็จะเป็นการดี เพื่อที่พวกเราจะได้มาช่วยกัน”

มีอามานะฮ์ต่อความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ และเนตรนารีอย่างจริงจัง ทุกประเภท และทุกระดับชั้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“กิจกรรมลูกเสือก็เหมือนวิชาหนึ่งที่เราจะต้องรับผิดชอบแล้วก็ตอบคำถามได้ว่า ถ้าสอนเด็ก เด็กจะได้อะไร เราไม่สอน อะไรจะเกิดขึ้น ดังนั้นถ้าเราละทิ้งหน้าที่ตรงนี้ นั่นที่เราให้คะแนนเด็กคำว่า ผ่าน ไม่ผ่าน มันมีที่มาอย่างไร มันเป็นตราบาปให้กับเราไหม สิ่งนี้ต่างหากที่เราต้องตระหนัก ไม่อยากจะทำให้บอกว่า โอ้...เราผ่านลูกเสือมา แต่พอไปถามเนื้อหาตรงนี้ไม่รู้เลย ลูกเสือมีกี่ประเภท ลูกเสือแถวตรง ตรงยังไง สิ่งนี้แหละอยากจะฝากคนที่เป็นครูเนี่ยะ จะต้องตระหนักในอามานะฮ์ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ใช่เฉพาะครูนะครับ ผู้บริหารด้วย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเนี่ยะ ซึ่งท่านอาจจะจัดชั่วโมง ไม่จัดอย่างเนี่ยะ แต่ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตร เขามี แต่เราไปละเลยตรงนี้ คุณต้องตอบให้ได้ว่ามันคืออะไร”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ทั้งนี้และทั้งนี้มันอยู่ที่ ผอ.ของแต่ละโรงเรียนด้วย และครูที่รับผิดชอบ เรื่องลูกเสือของโรงเรียน ถ้าครูผู้รับผิดชอบ และ ผอ.เขาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา ถ้าเขาให้ความสำคัญตรงนี้นั้น ก็จะเป็นไปตามกระบวนการ มีหลายโรงเรียนอย่างนั้นเลยคะ หลายโรงเรียนที่แบบว่าเหมือนกับบางโรงเรียนที่เคยเห็นนั้น ผอ.เขายังไม่เข้าใจในเรื่องของหลักการลูกเสือ เขายังไม่มีความรู้ เขาก็ไม่ฟังครูที่มีความรู้ เขายังยึดของเขาว่ายังถูก ยังมีเหมือนกันมันพูดยาก ในบางโรงเรียนอาจจะดีขึ้น ถ้ามีผู้นำหรือผู้ที่ดูแลเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีที่เขามีเพาเวอร์เขาก็สามารถจะทำได้ดีขึ้น บางโรงเรียนก็อาจจะแยกลงนะ เหมือนกับที่โรงเรียนของดิฉันนั้น เพราะว่ามันก็มีหลายปัจจัยอะนะคะ ที่ทำให้แยกลงกว่าเดิม อยากให้ครูนั้นได้เข้ารับการฝึกอบรม และหมั่นที่จะฝึกฝน ถ้าหากไม่ได้ฝึกฝนเลยหรือไม่ได้ลงไปสอนเลย ประสบการณ์ในการสอนเองก็จะไม่ชัดเจน ก็คือให้ครูเนี่ยะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเด็ก”

และสามารถต่อยอดกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการบูรณาการกับวิถีชีวิตที่เป็นอิสลามได้อย่างลงตัว ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“อยากจะให้ลูกเสือในสามจังหวัดนี้ เอกชนเนี่ยะดี และก็ใช้ระบบของลูกเสือให้นักเรียนได้เรียนรู้จริง ๆ แล้วมันก็สามารถต่อยอดได้ เด็กนักเรียนพวกนี้ได้เรียนลูกเสือสามารถนำมาใช้ประโยชน์จากลูกเสือไปต่อยอดกับวิชาที่เขาเรียน มีระเบียบวินัย มีความคิด มีทักษะชีวิต มีการบำเพ็ญประโยชน์ มันก็ใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้ ช่วยเหลือผู้อื่นได้แล้วก็ยังสามารถบูรณาการกับอิสลามได้อีกด้วย เช่น เรื่องของการละหมาด การทำอียาดะห์ อะไรเนี่ยะ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันไม่ได้แบ่งแยกออกจากกัน ว่าลูกเสือก็คือลูกเสือ อิสลามก็ต่างหาก แต่ว่าเป็นเนื้อเดียวกัน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่คาดหวังครับ”

ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือมาดูได้ ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นครับ”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ความเป็นเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีอามานะฮ์ต่อความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีอย่างจริงจัง ทุกประเภท และทุกระดับ และสามารถต่อยอดกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการบูรณาการกับวิถีชีวิตที่เป็นอิสลามได้อย่างลงตัว พร้อมกับมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีอีกด้วย

3) ด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

สภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีนั้น โดยภาพรวมมีการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีสอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีตั้งแต่ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“สำหรับคนที่รับทราบ เขารู้เขาก็สามารถที่จะปฏิบัติตามได้คะ แต่ถ้าคนที่ไม่รู้เลยก็มีอคติ หรือทำตามในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าใช่ โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าไม่มีปัญหาอะไรมากมายคะ หมายถึงว่าปฏิบัติเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ในส่วนโรงเรียนที่เขาไม่ทราบเรื่องก็อาจจะมีปัญหาคะ เพราะตอนนี้บ่าบอบบางคนเขาเองก็ไม่ชอบเรื่องลูกเสือ หรือว่ายังมีอคติอยู่ หรือว่าเขายังไม่รู้เรื่องของลูกเสือดีพอ”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ถามว่าการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดียวนี้ก็ไม่ค่อยมีปัญหาสักเท่าไรแล้ว เพราะเรื่องของพิธีการ เพราะถ้าหากตามระเบียบก็จะมีพิธีการก่อนกิจกรรมเข้าค่าย เปิดแคมป์ พอมีกิจกรรมรอบกองไฟเขาก็จะปรับเปลี่ยน จากไฟเราก็ไม่ใช้หลอดสีอ่อน เปิดไฟปกติ และมีกิจกรรมการแสดงปกติ พอพิธีการหลังจากจบการแสดงก็จะมีการสวดมนต์ก่อนเข้านอน แต่ของศาสนาอิสลามไม่มี ก็ปรับเปลี่ยน แต่ถ้าจะมีโรงเรียนบางโรงเรียนมีเด็กศาสนาพุทธ บางโรงเรียนเขาให้ศาสนาอิสลามอยู่ด้านหลัง ศาสนาพุทธก็ทำพิธีการไป อิสลามก็ยืนเฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร แค่งบนิ่งก็ไม่ค่อยมีปัญหา”

ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียนที่จะจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ต้องยอมรับว่าพิธีการของลูกเสือไทยค่อนข้างจะเยอะ และมันจะมีเรื่อง ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง มันมีลัทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผมมองว่า พิธีการ ทั้งหลายเนี่ยนะครับ เราจะทำอะไร เราต้องย้อนกลับมาดูว่า ศาสนาเรา สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้ามันไม่ได้เราก็อยาไปทำ ตัดส่วนที่ไม่ได้ออก แล้วก็เอาส่วนที่ได้มาใช้ มือไหนเสียก็ตัดไปซะ ยังใช้มืออื่นได้ ทำไมในเรื่อง ของพิธีการ ก็ถ้าหากว่ามันไม่รู้เรื่องเนี่ยมันเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ยิ่งที่ว่าเราจะ ทำอะไรแบบไหน แล้วก็อยากจะให้ครูเรา ครูที่รับผิดชอบ และผู้บริหารต้อง เข้าใจพิธีการ และก็ศึกษารายละเอียด”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อย่างบริบทเริ่มต้นโรงเรียนที่เข้าใจลูกเสือแล้วก็สามารถทำได้เต็มที่ ส่วนโรงเรียนที่ยังคลุมเครือก็ยังไม่กล้ารับมาเต็ม ๆ เขาก็ทำได้เท่าที่เขาทำได้ ในเรื่องกิจกรรมของค่าย หรือกิจกรรมลูกเสือต่าง ๆ เนี่ยะสำนัก จุฬาราชมนตรีเองก็เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นผู้รับรอง ซึ่งตามหลักการ ของศาสนาก็คือถือว่าสมบูรณ์ที่สุดแล้ว”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ถ้าคนไม่ได้คลุกคลี หรือไม่ได้อยู่ในวงการของลูกเสือเลยเนี่ยะ ก็จะไม่รู้เลย เรื่องแบบนี้ ก็แสดงว่าหลัก ๆ เลยก็คือขาดความเข้าใจ หรือการสื่อสารที่ ตรงกัน เพราะว่าตอนนี้เองเนี่ยะการแต่งกายเองก็ไม่ใช่เอกภาพเลย การจัด กิจกรรม แม้กระทั่งพิธีการของลูกเสือเนี่ยะ บางโรงก็ทำอีกอย่าง บางโรงก็ไม่ ทำเลย บางโรงทำแต่ตัดออกแสดงว่าเอกภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือและ เนตรนารีเนี่ยะยังไม่เป็นหนึ่งเดียว ก็จะเป็นความแตกต่าง”

และในปัจจุบันผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มมีการเข้า ร่วมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือมากยิ่งขึ้น และได้ศึกษาหาข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีจากข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ปฏิบัติอย่างไร และมุสลิมสามารถปฏิบัติได้เพียงใด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“หลัง ๆ มาเนี่ย สช. ได้จัดโครงการโดยให้ผู้บริหารเข้าร่วมการอบรม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ก็จะผ่านการ ฝึกอบรมมาแล้ว เรื่องลูกเสือเนอะ จนมาถึงรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ แล้วหัวหน้าฝ่าย ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่รับรู้เรื่อง ลูกเสือ และก็มองว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นสิ่งที่บังคับและมันสามารถ

ประยุกต์เอาอิสลามเข้าไปใส่ได้ แล้วก็ไม่ได้ขัดอะไรกับอิสลาม ถ้าเอามาปรับใช้แบบรู้เรื่อง”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพการปฏิบัติจริงในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมมีการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ตามสภาพและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่ผ่านมามีเพียงบางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร และในปัจจุบันผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็เริ่มมีการเข้าร่วมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือมากขึ้น และได้ศึกษาหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พิธีการของลูกเสือและเนตรนารีจากข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ปฏิบัติอย่างไร และมุสลิมสามารถปฏิบัติได้เพียงใด

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตรากำลังที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาที่พบมันเกิดจากครูผู้สอน องค์ความรู้ไม่แม่น พอเขามาดูของเราไม่เหมือนกัน แล้วเขาเองก็ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิสลาม อบรมมายังไงก็ตามนั้น พอถึงเวลาเกี่ยวกับเรื่องอะก็ตะฮุ เราไปพูดเขาก็บอกว่าไม่เป็นไร”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อย่างที่บอก ว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างก็ ครูเขาถามว่า ไม่รู้ไหม ไม่ศึกษา มากกว่า รายละเอียดปลีกย่อยเหมือนบางอย่างเราก็รู้ทั้งรู้ว่า กระบวนการบางอย่างก็ในอิสลามเราทำได้ไม่ได้ตรงนั้นคะ เช่น เวลาเราพาเด็กไปเข้าค่ายเนี่ยะ ตอนนี้ออกกองไฟก็น่าจะน้อยลง นอกเสียจากว่าถ้าค่ายไหนที่เขามีครูไทยพุทธเยอะ ยิ่งโดยเฉพาะคนที่จัด บางโรงเรียนที่จ้างวิทยากร ก็แล้วแต่ วิทยากรจะจัด เราก็จ่ายเงินมาแล้ว แล้วแต่ แล้วแต่ตรงนั้นเราต้องเข้าใจ

จารีตและบริบทอิสลามเราปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน ก็ตรงนี้แหละคะ ที่ครูต้องศึกษา เรานั่นหนาการเราก็ได้อยู่ นะ เพราะว่าก็สามารถทำได้ อยู่ใน จุดจุดหนึ่ง โดยที่ไม่มีชุดกลองอะไรไป เอาแบบง่าย ๆ ให้เด็กมีการแสดงออก พอการแสดงตรงนี้เราก็บูรณาการจะแสดงเป็นประวัติศาสตร์ดา อะไรตรงนั้นก็ ทำได้อยู่”

และยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ก็จากสภาพปัญหาที่เจออยู่ ส่วนมากครูส่วนใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียนจะบอกว่า ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ก็เลยไม่ทำ แต่บางทีมาจากว่าไม่อยากทำ อ้างไปเลยว่า ทำไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เราก็ไม่ได้ศึกษาให้ชัดเจน ในเมื่อเราคิดว่ามันทำได้หรือไม่ได้ เรามีผู้รู้อยู่ เราก็น่าจะเข้าไป ตรงนี้มันไม่ได้เสียหายเงิน เสียเวลาไม่ มันอยู่ที่ จิตใต้สำนึกในเมื่อเราเป็นครูก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้เด็ก ไม่ว่าจะวิชา อะไรก็แล้วแต่ เพื่อสร้างวิญญาน ดังนั้นกระบวนการลูกเสือเน้นระเบียบวินัย ถ้าเราสังเกตดูหลาย ๆ อย่าง มันมาจากวิชาลูกเสือคะ ถ้าเราสร้างให้เด็กได้ นั้นแหละคือจุดที่มันบอกว่า คือโอกาสของครูไปในตัว การสร้างโอกาสให้เด็ก ก็ถือเป็นโอกาสของครูที่จะต่อยอดไปในเรื่องของการเรียนการสอนของเราใน อนาคต”

และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือความไม่สบายใจ ของครูผู้สอนในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้น ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือ บางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการ จัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นบางอย่างขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามใน ด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า

“มันเกิดจากความไม่ชัดเจน ความไม่รู้ของพวกเราด้วย ความไม่รู้ของครูที่เป็นมุสลิมเราเนี่ย ละทิ้งภาระหน้าที่ตรงนี้ แล้วก็ยิ่งโรงเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีครูไทยพุทธอยู่ แล้วเขาก็โยนมาให้ครู ไทยพุทธ แล้วเขาก็เลยตามเลย แล้วเราก็เสียโอกาส ฉะนั้นเราจะต้องคนที่ เป็นครูมุสลิมจะต้องเข้าไปตรงนี้ให้ได้มากที่สุด ให้เรียนรู้มากที่สุด แล้วเอามา บูรณาการให้เป็นมุสลิม แล้วมันจะไปได้ดี ดีกว่าที่จะโยนไปให้ทางนั้นฝึก หรือให้ใครก็ได้ที่ไม่เข้าใจเรื่องศาสนา และความแตกแยกมันก็จะเกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักวิชาการหรือผู้รู้ศาสนาเนี่ยมีหลายทัศนะ บางโรงบอกว่า ทำได้ บางโรงก็บอกว่าไม่ได้ แบบนี้มันก็เป็นปัญหา แต่บางโรงที่จัดได้ก็ทำไป

ตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติมันก็แค่คำพูด เราไม่ได้สักการบูชา เราแค่เป็นการแสดงระลึกถึงชาติแค่นั้นเอง ในส่วนของสงบนิ่งก็อาจจะเข้าใจผิดในเรื่องของการนั่งสมาธิ หายใจออกหายใจเข้า พวกเราอาจจะไปพาเป็น อย่างอื่น แค่ว่าสงบนิ่ง มันเป็นเรื่องที่ดีที่เราได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ ก็ตั้งใจตั้งเจตนาเอาไว้ว่า วันนี้เราจะทำความดีอะไรไว้ ซึ่งเมื่อเราสอนเด็กให้ ทำแบบนี้ก็จะได้ผลบุญนะครับ ดีกว่าที่เราจะมานั่งตีความอะไรผิด ๆ มันเป็น แค่คำภาษาไทยที่ดีความไปกันเอง แต่ถ้าเรามีความชัดเจนในตรงนี้เรามานั่ง คุยกันมันก็จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องพิธีการเนี่ยะ ถ้าท่านคิดว่าแนวคิดของท่าน หรืออาจจะมีความรู้เรื่องพิธีกรรม พิธีการ อันไหนที่ท่านคิดว่าทำได้ก็ทำ ถ้าคิดว่าทำไม่ได้ก็ให้หยุด ให้ข้ามขั้นตอนและให้หยุดเพื่อความสบายใจ”

และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ประเด็นปัญหาที่เราต้องหาข้อยุติว่าจะเอาแบบไหน ลักษณะยังไง ถ้ามองว่า บางคนที่โอเคนะครับในระดับนี้ ถ้าเราไม่ราชสวดี แต่เอาไปอยู่ข้างหลัง ซึ่งจริง ๆ แล้ว ถ้าเราอยู่ข้างหลังเหมือนกับว่าเราแยกวงอยู่แล้วเราไม่ได้ร่วม พิธีกรรมในพิธีการตรงนั้น มันก็น่าจะเพียงพอแล้ว กับการที่เราหายไป ออกไปเลยเนี่ยะ มันเหมือนกับว่าเราไม่ให้เกียรติ เหมือนเราทำอะไรสัก อย่างหนึ่งเนี่ยะ แล้วก็เพื่อนบอกว่าทำไม่ได้ ให้คุณทำให้เสร็จ เสร็จแล้วค่อย โทรตามฉันมาประมาณนี้ เราจะรู้สึกอย่างไรให้เขาทำของเขาให้เสร็จก่อน แล้วเราก็ค่อยเข้าในวง ก็น่าจะเพียงพอแล้วในส่วนตรงนี้ แต่ว่าชัดเจนอยู่แล้ว ละ คงทำอะไรไม่ได้นะครับ”

ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้อง สำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และอีกอย่างก็คือหนังสือที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมานะเนี่ยะ มันนานมากแล้ว แล้วเอกสารส่วนนี้เนี่ยะขาดการเผยแพร่ ในส่วนของระบบ ราชการเองก็ไม่มีการเน้นย้ำอยู่ตลอด ก็เลยขาดการรับรู้ในสิ่งเหล่านี้”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ก็อยู่ที่คำกล่าว สำหรับบางกลุ่มที่เข้าใจก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร ส่วนกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจว่านี่เป็นเพียงแค่วาจา หรือคำบางคำเราสามารถที่จะแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้ คำบางคำจริง ๆ มันไม่ใช่ประเด็นปัญหามากมาย แต่เมื่อมี

คนมาสภิดในเรื่องนี้ทำให้เกิดประเด็นขึ้นมา เพราะว่ามุสลิมเนียะปัญหาใหญ่ของเขาก็คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม ทำแล้วต้องไม่ขัดต่อหลักการศรัทธา ในเมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วทั้งประเทศว่าเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องหลักการของศาสนาอิสลาม ได้ให้คำแนะนำมาแล้ว สำนักจุฬาราชมนตรีก็ได้ผ่านการคัดกรอง คิด และก็ดูอย่างเหมาะสมที่สุดแล้วว่าจะไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามแน่ ๆ อยู่แล้ว ปัญหา ก็จะเป็นความเข้าใจของบางกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้นเอง เราสามารถแก้ไขได้ ประเด็นหลัก ๆ ที่จะต้องแก้ไขเมื่อไหร่ที่เยาวชนมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับการศึกษาที่ถึงระดับมาตรฐาน ก็พอจะสามารถจัดปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปได้ด้วยดีครับ”

และในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ตามที่สำนักจุฬาราชมนตรีเสนอแนะมันก็โอเคครับ แต่ว่าพอถึงที่โรงเรียนจริง ๆ เนียะ โรงเรียนจะใช้หรือไม่ใช้เนียะมันอยู่ที่ว่าโรงเรียนของเขาเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือจริงจังมากน้อยแค่ไหนแค่นั้นเองครับผม”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีข้อจำกัดในเรื่องขององค์ความรู้ ทักษะ และอัตราการรู้ที่ผ่านการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี และอีกปัญหาหนึ่งที่พบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็คือความไม่สบายใจของครูผู้สอนในเรื่องของการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี ที่ผ่านมามีเพียงแค่บางพิธีการเท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีปฏิบัติ และหรือบางโรงเรียนไม่ปฏิบัติเลย เนื่องจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าการจัดพิธีการต่าง ๆ ของลูกเสือและเนตรนารีนั้นบางอย่างขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลามในด้านหลักการศรัทธา และในด้านการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดข้อกังขาในหลาย ๆ พิธีการ ว่าพิธีการใดทำได้ พิธีการใดทำไม่ได้ แล้วมีแนวทางที่มุสลิมสามารถปฏิบัติได้แค่ไหนอย่างไร ตลอดจนขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ถูกต้องสำหรับมุสลิมก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภท เพื่อสร้างความตระหนัก และให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการ

สอนที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตั้งแต่ ลูกเสือและเนตรนารีสำรอง ลูกเสือและเนตรนารีสามัญ ลูกเสือและเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และ ลูกเสือและเนตรนารีวิสามัญ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“วิธีแก้ปัญหาก็คือ สช.จังหวัด น่าจะเรียกครูผู้สอนลูกเสือมาพบปะ และพูดคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลัก ของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ออกคำแนะนำให้กับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ว่าพิธีการแบบนี้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนที่สามารถแก้ไขเราก็ใช้เฉพาะในส่วน ของเรา และควรมีการอบรมแบบอิสลามิก สเกวท์ เรามีการอบรม B.T.C. แบบทั่วไปใช่ไหมครับ แต่เราก็จะมีคอร์สเฉพาะ อย่างเช่น ในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้เนี่ยะ อบรม B.T.C. แบบมุสลิม ประมาณนี้”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“เห็นด้วยคะ แต่คือถ้าเราจะจัดเป็นมุสลิมไปทั้งหมดเลย แต่คนไทยพุทธที่ เขาจะมาเรียนรู้เราก็น่าจะเปิดโอกาสให้เขาคะ ตรงนั้น แต่รูปแบบก็คือเป็น ของมุสลิม แต่โอกาสของครูคนอื่นที่ไม่ใช่มุสลิมเข้ามาได้ ไม่ได้บังคับว่าเข้า ไม่ได้ เพราะถ้าเราบังคับแบบนั้น บางทีเขาก็คิดไปอย่างอื่นอีก เขาก็น่าจะมา เรียนรู้ได้ เพราะว่าเหมือนบางโรงเรียนเด็กอิสลามร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังมี ครูที่เป็นไทยพุทธหรือว่าเป็นศาสนาอื่นนะคะ อย่างน้อยเขาก็ต้องรับรู้ว่ เนี่ยะการจัด จัดยังไง”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“เขาก็จะได้มีความรู้ความเข้าใจ ต่อมาก็คือจะทำอย่างไรที่จะให้ครูนั้น ตระหนักในเรื่องของการจัดกิจกรรมลูกเสือ เรียนแล้วมันได้อะไรมากมาย จากการเรียนลูกเสือ ถ้าครูตระหนักในส่วนตรงนี้ได้การจัดการเรียนการสอน ลูกเสือในสถานศึกษาก็จะดีขึ้น”

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“แล้วไม่ใช่อบรมเฉพาะมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ไม่น้อยเลยที่ครูไทยพุทธต้องมาสอนเด็กนักเรียนมุสลิม แล้วบาง โรงเรียนเนี่ยะ ไม่มีครูมุสลิมที่จะสอนลูกเสือเลย อะไรต่อมิอะไร คือมีองค์ ความรู้ไม่เท่ากับเขา ก็จำเป็นที่จะต้องเปิดให้กับทุกคน วิทยาการเองก็ไม่

จำเป็นต้องเป็นลูกเสือเปรี้ยว ๆ เลยกก็ได้ มีผู้รู้ศาสนามาร่วมด้วย มานั่งฟัง ผู้รู้ทางด้านศาสนาถ้าปัจจุบัน หากเป็นไปได้คณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดควรมีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือไว้บ้างก็จะเป็นการดี เพื่อที่พวกเราจะได้มาช่วยกัน”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านที่กล่าวว่า

“ตรงนั้นแหละ เหมือนกับว่าคุณครูบางคนบอกว่าทำไม่ได้นะ ตอนที่คุณคิดว่า คุณทำไม่ได้ตัดไปก่อนก็ได้ แล้วก็ให้ไปศึกษารายละเอียดดู เพื่อว่าเมื่อมีข้อคำถามใครถามขึ้นมา เราจะได้ตอบได้ ก็เหมือนเมื่อกี้ที่คุยกับบาบอ อย่างน้อยเวลาเขาถามมา เราคุยกับบาบอคนนี้ เจาะๆ คนนี้ เราก็กถาม 2-3 คน เขาบอกได้ว่า”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“สำหรับคนที่รับทราบ เขารู้เขาก็สามารถที่จะปฏิบัติตามได้คะ แต่ถ้าคนที่ไม่รู้เลยก็มีอคติ หรือทำตามในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าใช่ โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าไม่มีปัญหาอะไรมากคะ หมายถึงว่าปฏิบัติเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ สำนักจุฬาราชมนตรี อยากรู้ให้ครูนั้นได้เข้ารับการฝึกอบรม และมันที่จะฝึกฝน ถ้าหากไม่ได้ฝึกฝนเลยหรือไม่ได้ลงไปสอนเลย ประสบการณ์ในการสอนเองก็จะไม่ชัดเจน ก็คือให้ครูเนี่ยะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเด็กถามว่าตัวเองเนี่ยะมีความรู้เรื่องลูกเสือเยอะไหม ก็ไม่ใช่ว่าเยอะมาก แต่ใจรัก ก็ต้องถามผู้รู้บ้าง ก็ร่วมกับเพื่อนครูที่เขาเป็นอะคะ เขาก็มาร่วมกันเสนอแนะ ก็มาร่วมกันจัด ที่นี้ผลที่มันเกิดขึ้นกับเด็ก เห็นชัดเจนเลยนะว่า เด็กมีระเบียบวินัย มีความกล้าแสดงออกเป็นไปตามปรัชญาของลูกเสือเลยคะ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนุกสนาน”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษา สำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ สำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ และถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดิโอ ซีดี มีสื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน อีกอันหนึ่ง ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ มาดูได้ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เรา

ปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา
แล้วก็สามารถไปต่อยอดไปด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย
บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไขปัญหามันเกิดขึ้น”

ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
หลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มันจะดีขึ้นกว่าเดิมถ้ามีการติดตามประเมินผล แต่ถ้าเกิดว่ามีนโยบายอย่าง
เดียวแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลก็เหมือนเดิม ตอนนี่ก็เหมือนมีหนังสือ
มาว่าให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ไม่มีการติดตามโรงเรียนก็
มีการสอนบ้างไม่สอนบ้าง ที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วยว่าจะจริงจังมาก
น้อยแค่ไหน”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหามันในเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและ
เนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรเปิดการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ
เนตรนารีสำหรับมุสลิมให้กับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในระดับ B.T.C. และ A.T.C. ทุกประเภทเพื่อสร้างความตระหนัก และให้ห้องความรู้ที่
ถูกต้อง เกี่ยวกับพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
ที่สอดคล้องกับข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี
และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้อง
ตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ตลอดจนมีการนิเทศ
ติดตามผลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีหลังจากการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชา
ลูกเสือและเนตรนารีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ความคาดหวังในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารี

ความเป็นเอกภาพในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีที่ไม่ขัดต่อหลักการ
ของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักศรัทธา และในด้านการปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตาม
ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรีสำหรับมุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม และโรงเรียนที่มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีการพูดคุยกันแล้วนะครับ เรื่องราวต่าง ๆ จะต้องลงมาสู่ผู้ปฏิบัติจริง คงจะไม่เก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง แล้วก็เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าสิ่งที่เราทำได้แบบไหน แล้วก็มาเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องนะคะ อย่างไรก็ตาม มันก็ต้องขึ้นอยู่กับเบื้องบน คือ สำนักจุฬาราชมนตรีบวกกับสำนักงาน ลูกเสือแห่งชาติผนวกกัน แล้วออกมาเป็นกฎระเบียบในข้อบังคับ กฎกระทรวงในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันทั้งหมด และหลังจากนั้น มาสู่เขตพื้นที่ แล้วก็ไล่ลำดับลงมา จนถึงผู้ปฏิบัติแล้วก็เผยแพร่ข้อมูล ลักษณะแบบนี้ บวกกับจะต้องมีเอกสารเป็นคู่มือตลอดจนถึงขั้นการ ฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อะไรลักษณะอย่างนี้”

และผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านได้กล่าวต่ออีกว่า

“ถ้าเราได้มีโอกาสได้คุยกันทั้งสำนักจุฬาราชมนตรี ทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แล้วก็มีส่วนไหนจะเป็นตัวแทนของจังหวัดปัตตานี จังหวัด นราธิวาส และจังหวัดยะลา เป็นตัวแทนมาพูดคุย ประมวลว่ากรรมการยก ร่าง แต่ก็มีผู้นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าบางที่มีแต่ครูอย่างเดียว ก็โอเค แต่ในเรื่องปัจจัยรายละเอียดปลีกย่อยในด้านศาสนาอีก ๆ”

ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

“ต้องเข้าใจคำว่ามุสลิมก่อน โดยหลักการของมุสลิมแล้ว มุสลิมต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาของเราก็คือ ระบบข้าราชการก็ดี ระบบที่เป็นอยู่ก็ดี ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเข้าไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความจริงใจในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ เวลา ก็คงต้องแก้ เป็นเรื่อง ๆ ไปครับ แต่ถ้าทุกส่วนมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ผม คิดว่าคงใช้เวลาไม่นานก็คงแก้ไขได้โดยเร็ว”

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ก็ถ้าทำได้ก็ อินชาอัลลอฮฺ วงการลูกเสือโดยเฉพาะลูกเสือมุสลิมแล้วก็สิ่งที่ เราอาจจะไม่รู้ก็จะรู้มากขึ้น และคือสิ่งที่ยากจะเพิ่มเติม คือ สิ่งไหนที่ว่า เราไม่รู้หรือเราทำไม่ได้ อะไรยังไงก่อนที่เราจะมาเสวนาต่าง ๆ เราก็ศึกษา ข้อมูลนะครับ โดยเฉพาะการศึกษาวิจัย เพื่อนบ้านที่เป็นมุสลิมนะครับ ไม่ว่าจะประเทศอาหรับ อะไรต่าง ๆ ที่จัดกระบวนการตรงนี้ จัดถึงระดับ ไหน จัดได้ระดับไหนอะไรยังไง ซึ่งเราสามารถที่จะไปก็อปปี๊ และนำมาปรับ ใช้ในประเทศไทยเราได้ ไม่เสียหาย เหมือนกับว่าถอดบทเรียนจากเขาแล้ว มาปรับใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแน่นอนของเขาเรื่องศาสนาจะ

ชัดเจน เพราะมันใกล้เคียงกับเรา เสนอแนะว่าควรจะมีการศึกษาดูงาน ลูกเสือที่เป็นประเทศมุสลิมเพิ่มเติม เพื่อจะมาเป็นบทเรียนจะสรุปมาใช้ในบ้านเราบ้าง ซึ่งที่ผ่านมาเราอาจจะไม่รู้ว่าประเทศมุสลิมเนี่ยเขาไม่มีลูกเสือ เขาไม่ได้จัดกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งพวกเราปิดตามองไม่เห็น ที่จริงแล้วมันมีเกือบทุกประเทศ”

และมีการบูรณาการกับวิถีศาสนาในการดำเนินชีวิตและนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในแต่ละศาสนา และไม่แยกศาสนาออกจากกิจการลูกเสือ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“เรื่องของการจัดพิธีการอยากจะทำให้ปรับปรุงแก้ไข อยากให้เป็นแนวทางเกี่ยวกับศาสนาเลย เช่น พิธีการมันจะมีในช่วงของเวลากลางคืน หรือก่อนนอนเราก็มีพิธีการเกี่ยวกับด้านศาสนา เช่น อิสลามก็ทำเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ ก็ทำเกี่ยวกับศาสนาพุทธ มันจะได้ไม่ต้องขัดกับระเบียบขัดกับหลักการของศาสนาถ้าลูกเสือแยกกับศาสนา ความคิดเห็นมันไม่ได้แยกนะ ลูกเสือกับศาสนา มันเข้าหาด้วยกันได้ เพราะลูกเสือมันก็เอามาจากศาสนาอิสลาม ในเรื่องของความรัก ความสามัคคี ความสามัคคีกันทั้งหมด เพราะลูกเสือทั้งหมดในหลักสูตรลูกเสือมันเอามาจากหะดีษทั้งหมดเลย ถ้าตามศาสนาอิสลามมาจากท่านนบีได้ทำ เหมือนทั้งหมดอยู่ในนั้น ปัจจุบันมากที่สุดในโลก คือ ลูกเสือมุสลิม ที่ไปทำฮัจญ์ก็จะมีลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ไปช่วยเหลือคนทำฮัจญ์ มาจากอินโดนีเซีย มาจากมาเลเซีย มาช่วยเกี่ยวกับการทำความสะอาด มาช่วยดูแลบำเพ็ญประโยชน์เยอะ มันอยู่ในหลักการของอิสลามอยู่แล้ว ลูกเสือถ้าเราไปมองคิดว่าลูกเสือมันเป็นของศาสนาอื่นหรือเปล่า ไม่ใช่ มันสามารถเชื่อมโยงกับอิสลาม”

เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันอีกว่า

“ลูกเสือไม่ควรแบ่งแยก เพียงแค่ทำความเข้าใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกันในเรื่องส่วนต่างของศาสนา อิสลามก็ให้เกียรติในส่วนพิธีกรรมของศาสนาพุทธ คริสต์ และศาสนาพุทธ คริสต์ ก็ให้เกียรติการปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาอิสลาม ตรงนั้นก็คือเราคือพี่น้องลูกเสือไม่มีการแบ่งแยกเรื่องศาสนา เพราะประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มันต้องอยู่ให้ได้โดยสังคมโดยรวม เราก็อยู่ของเราแบบนี้อยู่แล้วทุกศาสนาก็อยู่ด้วยกันดีในประเทศไทย”

และจัดทำเอกสารหรือคู่มือการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ
สำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“และถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะมีเอกสารเป็นคู่มือ มีรูปภาพ วีดีโอ ซีดี มีสื่อให้
เห็นภาพได้อย่างชัดเจน”

ตลอดจนมีสถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือ
และเนตรนารีในด้านพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของ
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 และเป็นไปตามข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ถ้ามีโมเดลโดยเฉพาะ มีสักโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนสาธิตเฉพาะในเรื่องของ
ลูกเสือและเนตรนารีแบบมุสลิมให้โรงเรียนอื่น ๆ มาศึกษาดูงานเนี่ยะ
ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้โรงเรียนนี้เป็นโมเดล ใครอยากมาดูเกี่ยวกับลูกเสือ
มาดูได้ ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่เราปรับเปลี่ยนจากสำนักงานลูกเสือ
แห่งชาติเพื่อมิให้ขัดต่อหลักการของศาสนา แล้วก็สามารถไปต่อยอดไป
ด้วยกัน เช่น เราแค่ปรับเปลี่ยนนิดหน่อย บางจังหวัด นี่ก็คือวิธีการแก้ไข
ปัญหาที่มันเกิดขึ้นครับ”

ในทำนองเดียวกันผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“มีโมเดลก็ต้องยึดหลักแรก คือ เป็นโมเดลที่เป็นที่ยอมรับของโรงเรียน
โดยเฉพาะในกลุ่มของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและไม่เป็นที่ขัดแย้ง
กับกิจกรรมลูกเสือโดยหลักใหญ่ถึงจะสร้างโมเดลขึ้นมาได้ ไม่ใช่สร้างโมเดล
โดยที่คนอื่นเขาไม่เห็นด้วยไม่อย่างนั้นเขาก็จะไม่มาดู โมเดลที่เรายอมรับอยู่
คนเดียว เป็นโมเดลที่ดีที่สุดมันจะต้องพิจารณาจากหลาย ๆ ส่วน
หลาย ๆ มุม หลาย ๆ มิติ ทุก ๆ มิติที่เขายอมรับได้ก็จะเป็นโมเดลที่ดีที่สุด
ครับ ถ้ามีโมเดลดีขนาดนั้นทุกโรงก็ต้องมาดู เพราะทุกโรงคอนเซ็ปของ
การศึกษาก็คือ ทำอย่างไรให้ลูกศิษย์ได้ดี เจริญก้าวหน้าต่อไป ไม่ว่าจะเรียน
สามัญหรือเรียนวิชาอื่น ๆ เรียนลูกเสือก็เช่นเดียวกัน เป็นบุคลากร หรือเป็น
ประชาชาติที่ดีต่อไปจากกิจกรรมที่เขาได้ปฏิบัติลูกเสือนี่ด้วย”

ดังนั้นกล่าวได้ว่าความคาดหวังในเรื่องการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ความเป็นเอกภาพในเรื่องของพิธีการของลูกเสือและ
เนตรนารีที่ไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในด้านหลักศรัทธา และในด้านการปฏิบัติสำหรับ
มุสลิมทั่วประเทศทั้งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนที่มีใช้โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม มีการบูรณาการกับวิถีศาสนาในการดำเนินชีวิตและนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องพิธีการ

ของลูกเสือและเนตรนารีในแต่ละศาสนา ไม่แยกศาสนาออกจากกิจการลูกเสือ และมีการจัดทำ เอกสารหรือคู่มือการจัดพิธีการของลูกเสือและเนตรนารีในสถานศึกษาสำหรับมุสลิม ตลอดจนมี สถานศึกษาตัวอย่างในการเป็นรูปแบบหรือโมเดลการจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีในด้านพิธีการ ของลูกเสือและเนตรนารีสำหรับมุสลิมที่ถูกต้องตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้ง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตาม ข้อเสนอแนะของสำนักจุฬาราชมนตรี

Prince of Songkla University
Pattani Campus